ÉRTESITŐ

AZ

UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG ISKOLÁIRÓL

AZ 1885—86-ik TANÉVBEN.

A NEVELÉSÜGYI BIZOTTSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette:

KOVÁCS JÁNOS,

igazgató-tanár.

VII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT,

NYOMATOTT A „MAGYAR POLGÁR“ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1886.

ÉRTESITŐ

AZ

UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG ISKOLÁIRÓL

AZ 1885—86-ik TANÉVBEN.

A NEVELÉSÜGYI BIZOTTSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette:

KOVÁCS JÁNOS,

igazgató-tanár.

VII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT,

NYOMATOTT A „MAGYAR POLGÁR“ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1886.

A) KOLOZSVÁRI FŐTANODA.

I. Főfelügyelet.

Az iskola feletti főfelügyeletet gyakorolja az „Egyházi Főtanács“; közvetlen pedig a Kolozsvárt székelő „Egyházi Képviselő-Tanács“.

II. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Dr. Brassai Sámuel, egyetemi nyug. tanár, a Magy. T. Akad. r. tagja.
„ „ Hajós János, miniszteri tanácsos.
„ „ Kőváry László, a Magy. Tud. Akad. l. tagja.
„ „ P. Horváth Kálmán.
Előadó: Kovács János, igazgató.
Jegyző: Boros György.
Tagjai: a felügyelő gondnokok és a rendes tanárok.

a) Végrehajtó közegek.

Igazgató: Kovács János.
Iskola-főnök: Kanyaró Ferencz, pap- és tanárjelölt.
Ellenőr: Ajtai János, III. éves papnöv.
Iskola-gazda: Csifó Salamon, III. éves papnöv.

b) Iskolai esküdtszék.

Elnök: Kanyaró Ferencz.
Tagok: Ajtai János, Ürmösi Sándor, Lőrinczi István, Gyöngyösi Lajos, Sárosi József III. papnöv., Nagy Sándor, Gvidó Béla II. éves papnöv., Ütő Béla, Fekete József I. éves papnöv.

III. Iskolai kórház.

Rendes orvos: Dr. Gálffy Endre.
Felügyelő: Kovács János, igazgató-tanár.

IV. Tanári és tanitói személyzet s az általuk előadott tantárgyak.

a) A papnevelő intézetben.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	*Ferencz József,* püspök és r. tanár.	1857 püspökké választatott 1876.	Symb. theologia. Unitár. egyh.-tört. paptan. Liturgika	III.	2	4	A valláskÖzönség iskoláinak főfelügyelője.
			Egyházi szónoklattan . .	I.	1		
			Szónoklati gyakorlatok	I. II. III.	1		
2	*Nagy Lajos,* r. tanár.	1857	Egyet. egyh. történelem	II. III.	3	3	Lásd alább.
3	*Kovács János,* r. tanár.	1872	Angolnyelv	I.	2	6	Lásd alább.
				II.	2		
				III.	2		
4	*Péterfi Dénes,* lelkész és r. tanár.	1876	Encyclopoedia	I. II. III.	1	1	Kolozsdobokaköri jegyző, a „K. Magvető“ szerkesztője, az ifj. „olv. önképzőkör“ védnöke.
5	*Boros György,* r. tanár.	1879	Hébernyelv	I.	3	13	Főtanodai könyvtárnok, az igazgatósági s nevelésügyi gyülések jegyzője, a papn. „Önképző-körének“ védnöke.
			„	II.	2		
			Uj-szövetségi bibliai bevezetés	I. II.	2		
			Ujtest. exegesis	I. II.	3		
			Hittan . . .	I. II.	3		
6	*Mózes András,* lelkész és r. tanár.	1881	Egyetemes egyh. jog.	I. II.	2	2	Pénzügyi jegyző.
7	*Dr. Bartók István,* póttanár.	1884	Egészségtan	III.	2	2	Lásd alább.
8	*Stöger Béla,* szaktanár.	1876	Műének	I. II. III.	2	2	Lásd alább.

b) A gymnasiumban.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	*Kovácsi Antal*, r. tanár.	1857	Latinnyelv	V. VI. VII. VIII.	4 4 3 3	14	Közigazgatási és tanügyi jegyző
2	*Papp Mózes*, r. tanár.	1857	Mennyiségtan	IV. V. VI. VII. VIII.	3 3 3 3 2	14	A VIII. osztály főnöke.
3	*Nagy Lajos*, r. tanár.	1857	Görögnyelv " Irálytan Költészettan Szónoklattan	VII. VIII IV. V. VI.	2 2 3 3 2	12	Egyh. főjegyző, kolozsdobokakö-ri esperes és a dalárda védnöke.
4	*Benczédi Gergely*, r. tanár.	1866	Fizikai földr. Természettan Vegytan Ásványtan	III. VII. VIII. V.	2 4 4 3	13	Egyh. pénztárnok a természettani szertár őre és a VII. oszt. főnöke
5	*Kovács János*, r. tanár.	1872	Magyar történelem Egyetemes történelem Szónoklati gyakorlat	VIII. VII. VI. VI. VII. VIII.	3 3 3 1	10	Igazgató-tanár, kórház-felügyelő, a kolozsvári m. k. tud. egyetemen az angol nyelv m. t. és a „K. Magvető“ szerkesztője. Lásd fennebb.
6	*Ulár Pál*, r. tanár.	1873	Görögnyelv Latinyelv	V. VI. IV.	5 4 5	14	Az V. és VI. gymn. o. főnöke s az alosztályuak olvasó egyletének védnöke.
7	*Péterfi Dénes*, lelkész és r. tanár.	1876	Vallástan Hittan Bölcselem Prédikáczió	IV. VI. VII. VII. VIII. VI. VII. VIII.	1 2 3 1	7	Lásd fennebb.
8	*Boros György*, r. tanár.	1879	Erkölcstan	V.	1	1	A vasárnapi vallásoktatás vezetője.

Sorszám	Tanár v. tanító neve	Kineveztetés ideje	Tantárgyak, melyeket elő-adott	Osztályok, melyek-ben elő-adott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
9	*Mózes András,* lelkész és r. tanár.	1881	Magyar irod. történet.	VII. VIII.	3 3	6	Lásd fennebb
10	*Dr. Bartók István,* póttanár.	1873	Állattan " " Növénytan	VI. II. I. IV.	3 2 2 2	9	A kolozsvári polgári iskolában r. tanár.
11	*Benedek Áron,* póttanár.	1874	Számtan	I. II.	3 3	6	A kolozsvári m. k. tanitónőképezde r. tanár.
12	*Czirják Albert,* póttanár.	1882	Németnyelv	V. VI. VII. VIII.	3 3 2 2	10	A kolozsvári polgári iskolában r. tanár.
13	*Kanyaró Ferencz,* köztanitó.	1883	Földrajz " " Történelem Vallástan	I. II. III. IV. I. II. III.	3 3 3 2 3	14	Isk. főnök, pap- és okl. tanárjelölt; a II. és IV. gymn. o. főnöke.
14	*Höntz Gyula,* köztanitó.	1885	Németnyelv	III. IV.	4 3	7	II. egyetemi hallgató.
15	*Boros Sándor,* köztanitó.	1884	Mértan	III.	3	3	Tanárjelölt
16	*Péterfi Lajos,* köztanitó.	1881	Magyarnyelv	I. II. III.	4 4 3	11	Okl. tanárjelölt s az I. gymn. o. főnöke.
17	*Ptacsnik József,* köztanitó.	1883	Latinnyelv	I. II. III.	5 5 5	15	Okl. tanárjelölt, a III. gymn. oszt. főnöke.
18	*Sárdi József,* szaktanitó.	1881	Egyházi ének	III. IV. V.	2	2	A kolozsvári ekklézsiának kántora.
19	*Kővári Endre,* szaktanitó.	1870	Mértani rajz Szabadk. rajz	I. II. III. IV.	2 2	4	Képiró

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
20	*Stöger Béla,* szaktanár.	1881	Műének	VI. VII. VIII.	2	2	A kolozsvári állami tanitónőképezdében r. zene- és énektanár.
21	*Ajtai János,* szaktanitó.	1883	Műének Egyházi-ének Orgonázás	III. IV. V. I. II. önként. tanulóknak	2 2 2	6	III. papnöv., segéd-kántor és isk. ellenőr.
22	*Móricz Ferencz,* szaktanitó.	1884	Szépirás	I. II. III.	2	2	Lásd alább.
23	*Albert Károly,* szaktanár.	1883	Testgyakorlat	I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII	2 2 2	6	Torna-tanár a városi tornavivodában.

c) Az elemi iskolában.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	*Ürmösi Sándor,* köztanitó.	1883	Minden tantárgyat a	4. el. o.	16	16	III. éves papnöv. s a 4. e. oszt. főnöke.
2	*Benczédi János,* köztanitó.	1884	Minden tantárgyat a	3. el. o.	16	16	Okl. tanitójelölt s a 3. el. o. főnöke.
3	*Móricz Ferencz,* köztanitó.	1884	Minden tantárgyat az Rajz Irás	1. 2. e. o. 3. 4. e. o. 3. 4. e. o.	16 2 1	19	Okl. tanitójelölt, az 1. és 2. el. o. főnöke.
4	*Ajtai János.*	1883	Egyházi ének	1—4. el.	2	2	Lásd fennebb.

V. Magán-tanitás.

Főtanodánkban magántanitási rendszer van benlakással. Iskolai törvényeink értelmében magántanitói felügyelet alatt állanak — az igazgató ellenőrzése mellett — az öt gymn. oszt. és a négy elemi oszt. növendékei.

Magántanitással foglalkoznak: a tanárjelöltek, köztanitók, papjelöltek, papnövendékek és a gymnasiumban a felosztályuak.

A kik javadalomban részesülnek, kötelesek a fizetésre képtelen szegény tanulók közül egynek oktatását ingyen elvállalni.

VI. A tanterv táblázatos átnézete.

a) A papnevelő intézetben.

	Osztályonként heti óraszám.			
	III.	II.	I.	Együtt
Hittan	—	3	3	6
Az unitárius egyház története és Symbolica theologia (féléves tantárgyak)	2	—	—	2
Ujtest. exegesis	—	3	3	6
Encyclopoedia	1	1	1	3
Paptan és egyházszertartástan (féléves tantárgyak)	2	—	—	2
Uj-szövetségi bibliai bevezetés . .	—	2	2	4
Egyháztörténelem	3	3	—	6
Egyetemes egyházjog	—	2	2	4
Héber nyelv	—	2	3	5
Angol nyelv	2	2	2	6
Egyházi szónoklattan	—	—	1	1
Szónoklati gyakorlatok	1	1	1	3
Egészségtan	2	—	—	2
Gazdaságtan és kertészet . . .	2	—	—	2
Műének	2	2	2	6
	17	21	20	58

Megjegyzés: A papnöveldei tanfolyam összes tantárgyai közül a vallás-bölcsészet, erkölcstan és az unitárius egyházjog váltakozás nyomán nem adattak elő.

b) A gymnasiumban.

	Osztályonként heti óra szám								
	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Együtt
Vallás . . .	—	2	2	1	1	1	1	1	9
Magyar nyelv .	3	3	2	3	3	3	4	4	25
Német nyelv .	2	2	3	3	4	3	—	—	17
Latin nyelv .	3	3	4	4	5	5	5	5	34
Görög nyelv .	2	2	4	5	—	—	—	—	13
Földrajz . . .	—	—	—	—	—	3	3	3	9
Történelem . .	3	3	3	—	2	—	—	—	11
Mennyiségtan .	2	3	3	3	3	3	3	3	23
Természetrajz .	—	—	3	3	2	—	2	2	12
Természettan .	—	4	—	—	—	2	—	—	6
Vegytan . . .	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Bölcsészet . .	3	3	—	—	—	—	—	—	6
Szépirás . . .	—	—	—	—	—	2	2	2	6
Mértani rajz .	—	—	—	—	—	2	2	2	6
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Műének . . .	2	2	2	1	1	1	—	—	9
Egyházi ének .	—	—	—	1	1	1	1	1	5
Tornászat . .	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	26	29	28	26	26	28	25	25	213

c) Az elemi iskolában.

	Osztályonként heti óraszám				
	4.	3.	2.	1.	Együtt
Vallás	2	3	3	3	11
Magyar nyelv	4	3	4	–	11
Beszéd- és ért. gyakorlat . . .	—	—	—	2	2
Irva-olvasás	—	—	—	4	4
Földrajz	3	3	2	—	8
Számtan	4	4	3	3	14
Természetrajz	3	3	3	3	12
Irás	1	1	1	1	4
Rajz	2	2	1	1	6
Ének	1	1	1	1	4
	20	20	18	18	76

VII. A tanterv és tananyag mindkét félévre vonatkozó vázlatos kimutatása.

a) A papnevelő intézetben.

III. éves papnövendékek.

Symbolica theologia. Székely Mózes kézirati tankönyve nyomán. Első félévben. Het. 2 órán.

Az unitárius egyház története. Ferencz József kézirati tankönyve után. Első félév. Het. 2 órán.

Encyclopoedia. Hagenbach után. Het. 1 órán.

Paptan. (Cura pastoralis.) Ferencz József kézirati tankönyve után. Második félévben. Het. 2 órán.

Egyházszertartástan. (Liturgica.) Ferencz József kézirati tankönyve után. Második félév. Het. 2 órán.

Egyetemes egyh. történelem. K. K. Farkas József: Egyh. tört. Egész évben a reformatiótól a jelenkorig. Het. 3 órán.

Angol nyelvtan. Mindkét félévben: Ransbourg olvasókönyvéből forditások magyarra s magyar olv.-könyvekből angolra. Het. 2 órán.

Egészségtan. K. K. Szél Lajos: Vezérfonal az egészségtan tanitásához. Hetenként 2 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3 házi dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Megjegyzés. A III. éves papnöv. a „kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetbe“ jártak gazdaságtanra és kertészeti gyakorlatokra.

II. éves papnövendékek.

Hittan. A tanár előadása után. Het. 3 órán.

Ujtest. bibliai bevezetés. Simén Domokos bibliai tanulmányai és a tanár előadása után. Irásbeli dolgozat Pál apostol pásztori leveleiről. Het. 2 órán.

Ujtest. exegesis. A synoptikus evangeliumokból Máté I—VIII. részének megfelelő helyek magyarázata. K. K. Simén Domokos „Bibliai magyarázat“. Kézirat. Het. 3 órán.

Egyetemes egyházjog. Kovács Ferencz tankönyve szerint. Het. 2 órán.

Encyclopoedia. Mint a III. év.

Egyet. egyh. történelem. Mint a III. év.

Héber nyelv. Genesis I—XII. fej. Exodus VI—XV-ig. Irásbeli gyakorlatok. Het. 2 órán.

Angol nyelv. K. k.: Dallos Gy. „Angol nyelvtana“. Elbeszélések és költemények forditása magyarra és magyarról angolra. Het. 2 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3—3 házi dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

I. éves papnövendékek.

Hittan. Mint a másod évesek.

Új-szövetségi bibliai bevezetés. Mint a II. évesek.

Egyetemes egyházjog. Mint a II. évesek.

Encyclopoedia. Mint a III. és II. évesek.

Héber nyelv. Grammatikai gyakorlatok. K. k. Ballagi Héber nyelvtana. Het. 3 órán.

Angol nyelv. Az angol nyelvtan elméletileg és gyakorlatilag. Dallos Gy. kézikönyve szerint. Het. 2 órán.

Egyházi szónoklattan. Mitrovics Gyula „Egyházi szónoklattan“ czimü könyve nyomán. Het. 1 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3—3 irásbeli dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán, a II., III-ad évesekkel.

Műének. Het. 2 órán.

b) A gymnasiumban.

VIII. gymn. osztály.

A magyar irodalom. K. k. Beöthy Zsolt. Magy. irod-. történet, II. kötet egészen. Irásbeli dolgozatok voltak, I. félév: 4. A nemzet életében a legfőbb tényezők: a vallás, tudomány és müvészet. — Őszi gondolatok. — Kisfaludy Károly irodalmi működésének méltatása. — Az ember nemcsak magának él. — II. Félév = 3: Az önismeret becse és szükségessége. — Mikor jár a regény olvasás haszonnal? — Csak az élt sokáig, a ki jól élt. Het. 3 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch“ (VI. kötet) czimü könyvből magyar költői s prózai müvek olvasása s tárgyalása, tekintettel az egyes műfajokra. Het. 2 órán.

Latin nyelv. I. félév: Tacitus Agricola egészen. Germania szemelvényesen. II. félév: Horatius ódái szemelvényesen; carmen seculare, epistola ad Pisones és 1 satyra. Het. 3. órán.

Görög nyelv. Mindkét félévben Platon Kritonjából 10 fejezet és az Apologia egy részét. Edit. C. Herman. L. Het. 2 órán.

Történelem. K. k. Dr. Ribáry Ferencz „Magyarország oknyomozó történelme.“ I. félév: A mohácsi vészig 1526. II. félév: 1526-tól napjainkig. Ezzel kapcsolatban a magyar alkotmány fejlődésének s a nemzeti müvelődésnek történelme is előadatott. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Szabóky Algebrája és geometriája. I. félév: Progressiók, ezeknek a kamatos kamatszámitásra való különféle alkalmazásai. Kapcsolástan, ennek a kéttaguak hatványozására való alkalmazása. (Newton kéttaguakról való tantétele.) Valószinüség számitás elemei. II. félév: Trigonometria. Het. 2 órán.

Vegytan. K. k. Roscoe-Lengyel „A vegytan alapvonalai“ Pest, 1871. I. félév: a nem-fémek és a fémek közül az égvényfémek, az égvényes földfémek és a földfémek vegyei. II. félév: a többi fémek és a szerves vegyek közül a nevezetesebbek. Mindkét félévben számitási feladatok. Het. 4 órán.

Bölcselem. I. félév: Lélektan. K. k.: Dr. Brassai S. „Lélektana“ (kézirat.) II. félév: Logika. K. k.: Dr. Brassai Sámuel Logikája. Het. 3 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

VII. gymn. osztály.

Egyháztörténem. K. k. Pálffi József Egyháztört. I. félév. A ker. anyaszentegyház történelme a reformatióig. — II. félév. A prot. egyház tört. Magyarországon és az unitárius egyh. történelme. Ferencz József Kis Tüköre nyomán. Het. 2 órán.

Magyar irodalom történelme. K. k. Beöthy Zsolt I. köt. a Classicismusig. I. félévben 4 dolgozat. Őszi gondolatok. — Két jó van, mi fölött sorsnak nincs semmi hatalma stb. Zrinyi M. irodalmi müködésének méltatása. — A szerénység az ifju legszebb disze. — II. félév. A Classicismustól végig 4 dolgozat. A reformatio befolyása irodalmunkra. — A hazaszeretet. — A történelem tanulásának haszna. — A mit ma megtehetsz, ne halasztd holnapra. Het. 3 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch“ VI. k.-ből a két félévben összesen 12 olvasmány, kapcsolatban e szemelvények szerzőinek életrajzi ismertetésével. Het. 2 órán.

Latin nyelv. I. félév: Cicero pro Milone et pro Ligario. II. félév: Virgilius: Aeneis lib. I. II. Het. 3 órán.

Görög nyelv. Első és második félévben Homér Ilias 16-ik énekének forditása s több verssornak könyvnélküli betanulása. Het. 3 órán.

Történelem. K. k.: Ladányi Gedeon „Világtörténelem“; megfelelő térképekkel. I. félév: A középkor egészen, az ujkorból a fölfedezések s ezeknek hatása az európai államéletre. A reformátio keletkezése; elterjedésének oka és hatása. II. félév: A németalföldi szabadságharcz idejétől egész napjainkig. Mind a közép-, mind az ujkorban egyes népek müvelődésére különös figyelem volt forditva. Het. 3 órán.

Mértan. K. k.: Mocnik-Szabóky „Mértana“. I. félév: A síkmértan, alakitási és számitási feladatokkal. II. félév: A testmértan végig, gyakorlati számitási példákkal. A trigonometria elemei. Het. 3 órán.

Természettan. K. k.: „Kisérleti természettan“, középtanodák számára Kunzek után dr. Abt Antal. I. félév: A testek közös tulajdonai: a hőről, a szilárd testek egyensulyáról és mozgásáról, erőmüvek stb. A csepfolyós testek egyensulya II. félév: A terjengős

testek egyensulya, delejesség, villanyosság, hangtan, fénytan. Hetenként 4 órán.

Bölcselem a VIII. osztálylyal. Het. 3 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

VI. gymn. osztály.

Egyháztörténelem. A VII. osztálylyal. Het. 2 órán.

Magyar nyelv. Szónoklattan. K. k.: Névi László „Irásmüvek elmélete". Het. 2 órán. Félévenként 4—4 irályi dolgozat, u. m.: 1. Ordo est anima rerum. 2. Initium dificile, medium facile, finis iucundus. 3. Verseny. 4. Életkép Kolozsvárról (vers). 5. Quidquid agis, prudenter agas, et respice finem. 6. Elmélkedés a természet ébredéséről. 7. Tüzről (oratio). 8. Üdvözlő v. búcsubeszéd (oratio minor), választás szerint.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch" V. k.-ből a két félévben összesen 19 olvasmány, különös tekintettel az igék egyszerü és összetett időalakjaira. Az erős hajlitásu igék ismétlése. Het. 3 órán.

Latin nyelv. I. félév: Salustius, De bello Jugurthino. II. félév: Virgilius, Georgicon I—IV. könyv szemelvényesen, I. és VI. eccloga. Forditási gyakorlatok latinból magyarra. Het. 4 órán.

Görög nyelv. K. k.: Szamosi Görög nyelvtan és olvasókönyv; Horváth-Schenkl Chrestomathia. I. félév: Az alak- és igetan általános ismétlése után a μι végü és rendhagyó igék. Az olvasókönyv s a IV. részből Herkules, összekötve az előforduló főbb mondattani szabályok magyarázatával, folytonos elemzéssel és szók betanulásával. Kéthetenként egy iskolai irásbeli forditmány és extemporaliak. II. félév: Xenophon Küropaideia-jából az I. és II. fejezet. Többi mint az I. félévben. Het. 4 órán.

Történelem. K. k.: Ladányi Gedeon „Világtörténelem"; megfelelő térképekkel. I. félév: Ázsia és Afrika főnépei, a görögök és makedonok történelme. II. félév: A rómaiak történelme. Különös figyelem volt az illető népek müveltségi állapotára. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k.: Mocnik-Arenstein Algebrája. I. félév: Hatványozás. Gyökvonás. Logarithmusok s ezeknek szorzás-, osztás-, hatványozás- és gyökvonásra való alkalmazása. Elsőrendü egyenletek egy és több ismeretlennel. II. félév: Másodrendü tiszta és vegyes rendü egyenletek, melyeket át lehet alakitani másodrendüekké. Oly egyenletek, melyekben az ismeretlen mint kitevő, ugy fordul elő. Progressiók. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k.: Kriesch János „A természetrajz vezérfonala". Állattan. I. félév: Az állatok testének szerkezete és élete a szervek leirásával, az ember szerveinek megfelelő és bővebb tárgyalása alapján. A gerinczes állattypusoknak főbb csoportjai. Madarak. Hüllők és halak. II. félév: Puhányok, ízlábuak, rákok, férgek, tüskebőrüek, ürbelüek, elsőkék. Het. 3 órán.

Műének. Het. 2 órán.
Tornászat. Het. 2 órán.

V. gymn. osztály.

Erkölcstan. Elméleti és gyakorlati erkölcs. Kéziratí tankönyv. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. Költészettan. K. k.: Névi László „Irásművek elmélete.“ I. félév: „Alapfogalmak.“ Verstan, rímtan stb. II. félév: A költői irály fajai és a költészet fajai. Mindkét félévben tárgyszerü dolgozatok, tekintettel a rithmusra, rimre, rimhelyezésre vagy műfajokra. Het. 3 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch“ V. k.-ből mindkét félévben összesen 19 olvasmány; öszszekötve a mondat- és nyelvtan rendszeres áttekintésével. Mindkét félévben irásbeli dolgozatok. Het. 3 órán.

Latin nyelv. I. félév: Hoffmann historiae antiquae, Cyrus, Alexander. II. félév: Ovid. Metamorph. lib. I. II. szemelvényesen. Het. 4 órán.

Görög nyelv. K. k.: Szamosi János görög nyelvtana és olvasókönyve. I. félév: Az alaktan. A betük ismertetése és a hangsulyos olvasás általános szabályai után a három névragozás, melléknevek fokragozása, igehatározók, névmások, számnevek. Az olvasókönyv I. részéből erkölcsi mondások, II. részéből 15 drb mese és adoma szó- és irásbeli forditásával, szók elemzése és folytonos elemzéssel. Hetenkint egy iskolai irásbeli forditmány, s minden két hétben egy házi irásbeli dolgozat. II. félév: Igetan. Az egyes idők képzése a μι végzetü igékig. Az olvasókönyv II. részéből több darab; többi mint az I. félévben. H. 5 órán.

Mennyiségtan. K. k.: Brassai Sámuel „Algebrai gyakorlatok.“ I. és II. félév: Hatványozás. Kéttaguaknak magasabb positiv egész hatványai. (Pascal-féle háromszög.) Hatványmennyiségekkel való számolások. Negativ kitevők. Törtkitevők. Négyzetgyök. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel. Logarithmusok. Het. 3 órán.

Ásványtan. K. k.: Kriesch Jánostól. I. félév: Az ásványok alaki és természettani tulajdonságai; az I.—IV. osztályba sorozott ásványok ismertetése. II. félév: az V—VI. osztály ásványai és a földisme egészen. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.
Műének. Het. 2 órán.
Tornászat. Het. 2 órán.

IV. gymn. osztály.

Vallás. K. k.: Ferencz J. „Unitárius káté.“ Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k.: Névi László „Irálytan“. Első félévben nyelv-, próza fajai. Irálytan stb. Második félévben szemlélhetőség té-

nyezői — képletek, alakzatok stb. Közbe-közbe irálygyakorlatok. Het. 3 órán.

Német nyelv. K. k.: Brassai „Okszerü vezér" II. k. Magyar mondattani ismeretekre alapitott mondatalkotás, mondatfűzés fő- és mellékmondatokkal, az azokra vonatkozó főbb szabályok és szórend megismertetésével. Körmondatok főbb nemei s azok elemzése és értelmezése. A német nyelvtan alak- és mondattanának ismétlése. Minden kéthétben zárthelyi irásbeli dolgozatok magyarból németre és viszont. Olvasókönyvül Ballagi K. „Német olvasókönyve" használtatott. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k.: Schultz Ferdinánd „Kisebb latin nyelvtana" és Elischer József „Latin olv. könyve". I. félév: A mondattan általános ismétlése után az időtan használata tüzetesen; római naptár. Olvasmány Liviusból: Lib. II. cap. 1—21; alak-, tárgyi és mondattani magyarázatokkal, a római államélet rövid ismertetésével s az iró életrajzával, szók és sajátságos kifejezések betanulásával. Extemporaliák és hetenként egy iskolai irásbeli dolgozat. II. félév: Hang- és versmértan. Olvasmány Phaedrus meséiből 10 drb és Ovidiusból: Romulus és Remus megmentése, Gábii városának bevétele a Fábiusok veszte. Phaeton egy része, bevezetésül a költői olvasmányokhoz, az irók életrajzával. Többi mint az I. félévben. Het. 5 órán.

Történelem. K. k.: dr. Török István „Magyarország történelme". A növendékek lerajzolták a magy. birodalom tört. térképét és a régi Erdélyt is. Het. 2 órán.

Mennyiségtan. K. k.: Brassai S. „Algebrai gyakorlatok." I. félév: Bevezetés a betüszámtanba. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás egész számokkal. II. félév: Ugyanazon müveletek törtszámokkal. Tizedes törtek, láncz- és közelitő törtek. Arányok. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k.: Kriesch-Simkovich növénytana. A virágos növények morphologiája, virág, virágzat, gyümölcs és termésalakok. Linné rendszere. II. félév: A növény élete; a sejt, a szövetek, az edények. Az osztályozás és csoportositás elvei a kettős nomenclatura. A virágtalan növények főbb csoportjai. A növényregiók vázlata. A növénytan rövid történelme. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

III. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Ferencz József „Unit. káté". Első félévben a vallásról és Istenről; a második félévben: a Jézusról, Szt.-Lélekről stb. A második részig. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor „Magyar nyelvtana". Olvasókönyv a Bodnár-Iványi féle II. része. Tananyag: a mondattan meghatározása; a mondatok nemei; szókötés; mondatfűzés; mondatjelek; mindezek szabályainak elemzés közben begyakorlása; szaval-

mányok; a hazai történelemből vett tárgyu olvasmányok elbeszélése; a nevezetesebb polgári ügyiratok; közórai és házi irásbeli dolgozatokul: a tárgyból feladott kérdések megoldása, egyes szabályokra példák irása, költemények prózára áttétele; önálló leirások és polgári ügyiratok szerkesztése. Het. 3 órán.

Német nyelv. K. k. Brassai „Okszerü vezér" II. rész. A mondatok tovább bővitése mindenféle jelzőkkel. Összevont mondatok. Kéthetenként zárthelyi irásbeli dolgozatok, magyarról németre és viszont. Het. 3 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. Kis L. „Latin nyelvtan" és „Gyakorló könyv." A mondatok osztályozása. Mondattan részletesen. Esettan. Az idők és módok használata. Infinitivus. Participium. Supinum. Emlézésül elmés versek és olvasmányok, egyes megfelelő mondatok és összefüggő olv. forditása a Dávid J. „Gyakorló könyvéből" és mondattani elemzés. Hetenként irásbeli dolgozatok. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. Brassai Sámuel földiratának második, vagy polgári része. Buzogány Arontól. I. félév: Európa államainak földirata. II. félév: Ázsia, Áfrika, Amerika, Ausztrália államainak pol. földirata. A rajzoltató módszer szerint, térképek készitésével egyetemben. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Szabóky „Mértani Nézlettana." Első félévben: Alapfogalmak az idomokról. A testeknek, lapoknak, stb. összefüggése. Egyenes vonalokról. Szögek. Háromszögek. A négyszögek és sokszögek. Második félévben: A másodhatványozás és gyökvonás magyarázat után. Az egyenes vonalu idomok nagyságának mérése. A kerület és terület ált. fogalma és meghatározási módja. Szögek, idomok alakitása és mérése. Het. 3 órán.

Fizikai földrajz. K. k. Dr. Schmidt Ágoston. I. félévben: A fizika főbb törvényei. A föld, mint világtest. II. félévben: A földgömb szárazza, vize és légköre. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Irás. Het. 2 órán.

Mértani és szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat Het. 2 órán.

II. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Nagy Péter ó-szövetségi „Szenttörténetek". Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor Nyelvtana, olvasókönyv a Bodnár-Iványi-féle I. része. Tananyag: a viszonyszók bővebb megismerése; a szóalkotás módjai- és szabályainak különösen elemzés közben begyakorlása, mindig főtekintettel a szóragozás és szóképzés összevetésére, szavalmányok; olvasmányok elbeszélése; közórai és házi irásbeli dolgozatokul: a tárgyból feladott kérdésekre felelet-

adás, meghatározott nyelvalakok mondatokba foglalása, a már megtanult képzőkkel szók alkotása, olvasmányok és elbeszélő költemények tartalmának leirása emlékezetből. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K k. Schultz F., Kis L. „Latin nyelvtan" és gyakorlókönyv. I. félév: Igeragozás részletesen. A rendhagyó volo, nolo, malo. Gyakorlati forditás latinból magyarra s viszont. II. félév: Verba defectiva et impersonalia. Az adverbiumok, Praepositiók és kötszók. A rendestől eltérő igeragozás részletesen gyakorlati példákkal. Igeszármaztatás. Egy pár kisebb mese forditása. Kéthetenként isk. és házi feladat. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. „Brassai Sámuel Földirata". I. félév: Afrika, Amerika és Ausztrália természeti, föld- és talajviszonyai, éghajlati, növényzeti s állati viszonyok s a néprajz alapvonalai. II. félév: „Brassai Sámuel Földiratá"-nak második vagy polgári részéből a „Magyar birodalom"-ra vonatkozó rész a rajzoltató módszer szerint. Évközben térképek felvételében való oktatás, azok készitése és gyakorlása. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. dr. Mocnik számtana. I. félév: Viszonyok, arányok, egyszerü hármas szabály. II. félév: Összetett viszonyok és arányok, összetett hármas szabály; társasági, vegyitési és lánczszabály. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch „Természetrajz elemei." A hüllők, kétéltüek és halak természetrajza. A rovarok, férgek, puhányok, ürbelüek és elsőkék typusaiból a jellemzőbbek összehasonlitó módon tanitva. A tavaszi-nyári időszakban: a növényrendek ismertetéséhez szükséges egyéniségek ismertetése, összehasonlitása a rokonokkal. A tanult alakok csoportositása. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 2 órán.

Szépirás. Het. 2 órán.

Mértani és szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

I. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Ujszövetségi „Szenttörténetek", Nagy Péter. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor Magyar nyelvtana. Olvasókönyv Bodnár és Iványi. Tananyag: a nyelvtan meghatározása, a szóhangok (betük) osztályozásai, szómegszakitás, a helyesirás főbb elvei, szótan, a névszók alaktana, az igék alaktana, a viszonyszók, alaktani elemzés, szavalmányok, könnyebb olvasmányok elbeszélése. Iskolai és házi irásbeli dolgozatokul: már megtanult szabályok emlékezetből leirása, egyes meghatározott alakok mondatokba foglalása, iráshibákkal felirt mondatok kijavitva leirása és kisebb mesék leirása a tanitó elbeszélése után. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. Dávid J. „Latin nyelvtan." Irás és olvasás. Beszédrészek. Egyszerü mondat. Névragozás. Comparatio. Igehatározók. Számnevek. Névmások és ragozásuk. Hetenként irásbeli gyakorlatok. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. „Brassai Sámuel Földirata.“ I. félév: Európa föld- és talajalakulása, domborzati viszonyok, hegy- és vizrajz; légi, növényi, állati viszonyok, néprajzzal egybekötve. II. félév: Ázsia föld- és talaj-, hegy- és vizrajza; légtani, növényi, állati viszonyok és néprajz rajzoltató módszer szerint. Az év folyamában térképek készitése. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. dr. Mocnik „Számtana“. I. félév: A közönséges négy alapmivelet egész számokkal és törtekkel, ezek begyakorlása táblán és fejben. II. félév: tizedes törtek. Hármasszabályi feladatok. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch „Természetrajz elemei“. I. félév: A házi állatok szemléltető ismertetése, az emberi lakások és vadon élő emlős állatok leirása. II. félév: a madarak, házi szárnyasok természetrajza. Állatok vándorlása, szoktatás és szeliditės okai, hasznok és elterjedésök. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 2 órán.

Szépirás. Het. 2 órán.

Mértani és szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

c) Az elemi iskolában.

4. elemi osztály.

Vallás. K. k. Nagy Péter „Szenttörténetek.“ I. félév: A világ teremtésétől Sámuelig (pátriárchák és birák kora.) II. félév: Sámueltől Krisztus születéseig (királyok uralkodása és zsidóország bukása.) Het. 2 órán.

Magyar nyelv. K. k. Nagy László „Nyelvtani gyakorlókönyv a népiskolák III. és IV. osztályai számára.“ I. félév: A beszédrészek ismertetése, egyszerü és bővitett mondatok alkotása, jelző, határozó bővitmények és különféle ragok ismertetése. II. félév: Az első félévi tananyag ismétlése mellett az összetett-, fő- és mellékmondatok, a mondatsorozat és csoportok különféle nemeinek ismertetése. Rendes és rendhagyó igék ragozása. Szótani és mondattani elemeztetés a Gáspár és Kovácsi olv. könyvből. Het. 4 órán.

Földrajz. K. k. Györke Historiája Erdélyről. Erdély régi népei. Vezérek, királyok és vajdák kora. II. félév: „Györke Erdélyt ujra utazta.“ Erdély folyói, hegyei és nevezetes hegységeinek ismertetése. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Buza János „Természetrajz“. I. félév: Állattani rész (halak, héjanczok, pókok, rovarok, férgek, puhányok stb.) II. félév: Ásvány- és növénytani rész. Het. 3 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Számitó Socrates“ és Mocnik-Szabóky „Számtan.“ I. félév: A „Socrates“ alapján főbeli számvetés égész és törtszámokkal. II. félév: A „Számtan“ alapján a tizedes számrendszer ismertetése. A 4 alapmivelet egész és tizedes számokkal. Het. 4 órán.

Ének. Het. 1 órán.
Irás. Minták után és üteny szerint. Het. 1 órán.
Rajz. Fröbel- és Hermes-féle minták alapján. Het. 2 órán.

3. elemi osztály.

Vallás. K. k. „Szenttörténetek", Simén Domokos. I. félév: Ó-szövetség. II. félév: Uj-szövetség s a vallásjavitás és az unitárismus rövid ismertetése. Het. 3 órán.

Magyar nyelv. K. k. Nagy László: „Nyelvtani gyakorlókönyv", átdolgozta Komáromy Lajos. I. félév: A beszédrészek, az egyszerü, összevont s jelzővel bővitett mondatok ismertetése, a melléknevek fokozása stb. II. félév: Az előbbiek ismétlése után kiegészitővel és különféle határozókkal bővitett mondatok alkotása, igék hajtogatása a jelentőmódban. Tagok, képzők. Közben versek és elemzés a Gáspár-Kovácsi olvasókönyv I. kötetéből. Het. 3 órán.

Fölrajz. K. k. Herczeg Sándor „A földrajz elemei". I. félév: A földrajzi ismeretek elemei és a „Toldalékban" foglalt alapvető felvilágositások: mi a vár, gyár, bánya, muzeum stb. Továbbá a magyar királyságról általánosan. Erdély határai, földe, folyói, gazdasága, lakói, felosztása s a megyék közül Kolozsmegye. II. félév: Az előbbiek ismétlése után Erdély többi megyéi; a tulajdonképeni Magyarország és a kapcsolt részek. Végül az osztrák császárság egyes tartományairól röviden. Het. 3 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Számitó Socrates." I. félév: Egész számok összeadása, kivonása, szorzása és osztása fejben. Szorzótábla és a törtek I—V. szakaszig. II. félév: Ismétlés az előbbiekből és a miveletek törtekkel. A törtek leirása V—XI. szakaszig. Het. 4 órán.

Természetrajz. K. k. Buza János Természetrajza. I. félév: Emlős állatok. II. félév: Madarak. Het. 3 órán.

Rajz. Fröbel Frigyes hálózott rajzmintái alapján. Het. 2 órán.

Ének. Het. 1 órán.

Irás. Üteny szerint és minták után. Het. 1 órán.

2. elemi osztály.

Vallás. K. k. A keresztény vallás elemei kérdésekben és feleletekben az unitáriusok szerint, Kriza János. Az Uj szövetségből a következő történetek: Jézus születése, Jézus a templomban. Keleti bölcsek. Keresztelő János. A szamariai nő. Péter halászata, a bünbánó nő stb. Het. 3 órán.

Magyar nyelv. K. k. Gáspár és Kovácsi „Olvasókönyv." I. félév: Értelmes olvasás és versek tanitása. II. félév: K. k. Nagy László „Nyelvtani gyakorló"-ból irásjelek, a hangzók, szótagolás, névelők, tárgynév, névmás, cselekvésszó, milyenségszó, többes ragok, kérdő, tagadó, állitó mondatok és a cselekvésszó három főbb idejének ismertetése. Végre fogalmazások, értelmes olvasás és versek. Het. 4 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Számitó Socrates.“ I. félév: I—III. szakaszig. II. félév: III—V. szakaszig. Het. 3 órán.

Állattan. Pánczél Ferencz. I. félév: Honi vad, emlős állatok. II. félév: Honi vad szárnyas állatok. Het. 3 órán.

Földrajz. I. félév: Nagy László: „Besz. ért. gyakorlatok“ a III. szakaszból: Az ember, család, családtagok. IV. sz. A helység lakosai, polgári élet. V. sz. A helység és határai, összekötve földrajzi előfogalmakkal. VI. sz. A természet körébe eső némely jelenségek. II. félév: K. k. Pánczél Ferencz: Kolozsvár részletes földrajza. Het. 2 órán.

Rajz. Fröbel Frigyes és Kozma-felméri rajzmintái alapján. Het. 1 órán.

Ének. Het. 1 órán.

Irás. Minta és üteny szerint. Het. 1 órán.

1. elemi osztály.

Vallás. Mindkét félévben erkölcsi elbeszélések és versek. A gyermekek saját cselekedetei, felvilágositva találó példákkal. Pánczél Ferencz „Erkölcsi elbeszélője“ nyomán. Het. 3 órán.

Irva-olvasás. K. k. Gönczy ABC-je. Folyékony és értelmes olvasás. Az emlékező tehetség gyakorlására és a szavak helyes kiejtéseért versek is tanittattak. Het. 4 órán.

Beszéd-értelem gyakorlat. K. k. Nagy László vezérkönyve alapján. Het. 2 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Kisdedek számvetése.“ I. félév: A négy alapmivelet elméletben egész számokkal a 30 as számkörben a számoló gépen. II. félév: A százas számkörben a négy alapmivelet fejben és palán egész számokkal. A méter-mérték bemutatása. Het. 3 órán.

Állattan. K. k. Pánczél Ferencz. I. félév: Honi házi emlős állatok. II. félév: Honi házi szárnyas állatok. Het. 3 órán.

Rajz. Fröbel Frigyes és Kozma Felméri rajzmintái alapján. Het. 1 órán.

Irás. Minták után és üteny szerint.

Ének. Het. 1 órán.

VIII. Nem kötelezett tantárgyak, melyeket önkéntesen tanultak:

a) Angol nyelvet tanult 14 növendék.*)
b) Orgonázást „ 7 „
c) Zenét „ 12 „
d) Gyorsirászatot „ 8 „

Megjegyzés. A tordai és székely-keresztúri középtanodáinknál a megfelelő gymnasialis és elemi osztályokban ugyanaz a tanterv van keresztülvive, mint a kolozsvári főtanodában.

*) A papnövendékekkel jártak angol nyelvre.

IX. A tanulók névsora az osztályozás eredménye szerint az 188^5$_6$-ik tanévben.

a) A papnevelő intézetben.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Papjelöltek.			
Végh Mihály	unitárius	1859	M.-Nádas.
Kanyaró Ferencz	„	1859	Torda.
Raffaj Zsigmond	„	1855	Bözöd.
Pál Ferencz	„	1861	F.-Váralja.
Összesen: 4.			
IV. papnövendékek.			
Deák Miklós	„	1861	Demeterfalva
Osváth Gábor	„	1861	Kobátfalva
Péter János	„	1861	Benczéd.
Gálfalvi János	„	1860	N.-Kadács.
Összesen: 4.			
III. papnöv.			
Ajtai János	„	1865	Kolozsvár.
Csifó Salamon	„	1865	Székely-Keresztur.
Ürmösi Sándor	„	1863	Kőrispatak.
Lőrinczi István	„	1863	Szt.-Abrahám.
Gyöngyösi Lajos	„	1864	Kálnok.
Fekete Domokos	„	1862	Szt.-Ábrahám.
Sárosi József	„	1863	Szt.-Gericze
Összesen: 7.			
II. papnöv.			
Nagy Sándor	„	1863	H.-Karácsonyfalva.
Gvidó Béla	„	1863	A.-Boldogasszonyf.
Dézsi Mihály	„	1864	N.-Ajta.
Összesen: 3.			
I. papnöv.			
Adámosi Antal	„	1866	Kövend.
Ütő Béla	„	1868	N.-Ajta.
Fekete József	„	1864	Szabéd.
*Szabó Mózes	„	1863	Uj-Székely.
*Gyöngyösi Árpád	„	1863	Kede.
*Deák Gergely	„	1864	Demeterfalva.
Összesen: 6.			

* A csillaggal jelöltek évközben kimaradtak vagy más pályára léptek.

b) A gymnasiumban.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
VIII. gymn. oszt.			
Nagy Zoltán	unitárius	1867	Kolozsvár.
Kemény Árpád br.	ev. ref.	1867	Sz.-Kövesd.
Gothárd Zsigmond	unitárius	1867	Sztána.
Simándi István	„	1869	Toroczkó.
Wettenstein Áron	mózes val.	1867	Borsa.
Gálfi Lőrincz	unitárius	1865	Sinfalva.
Rauszek Jenő	róm. kath.	1867	Kolozsvár.
Váradi Aurél	unitárius	1868	Torda.
Gruber Gyula	„	1867	Verespatak.
Erdődi András	„	1864	Szováth.
Darkó Áron	„	1866	N.-Ajta.
Egyed Balázs	„	1866	Városfalva.
Wettenstein József	mózes val.	1867	Borsa.
Gál József	unitárius	1861	Dombó.
Darkó József	„	1864	N.-Ajta.
Lázár Emil	görög kath.	1868	Kolozsvár.
Lung Ananias	gör. kel.	1868	N.-Sebes.
Vajda Ákos	unitárius	1867	Harangláb.
Simó János	„	1867	Kis-Solymos.
Németh Albert	„	1866	Vargyas.
Kovács Miklós	„	1866	M. Szilvás.
Fekete Mihály	ev. ref.	1867	Tacs.
Szabó Mihály	unitárius	1865	H.-Almás.
Nagy József	„	1865	Torda.
Göncz Mihály	„	1866	Árkos.
Lőfi Endre	„	1868	Bölön.
Barabás Dénes	„	1865	Árkos.
*Orbán Sándor	„	1868	Kolozsvár.
Ádám Mózes meghalt.	„	1867	Bözöd.
Összesen: 29.			
VII. gymn. oszt.			
Dombi József	unitárius	1865	Abrudbánya.
Haftl Dezső	ágost. hitv.	1868	Kisbér.
Gál Kelemen	unitárius	1869	Szt.-Gericze.
Józan Miklós	„	1869	Torda.
Rosenberger Mór	mózes vall.	1868	Gyalu.
Tompa Kámil	ev. ref.	1869	Kolozsvár.
Pázsint Mihály	unitárius	1867	N.-Solymos.
Geréb Zsigmond	„	1869	H.-Szt.-Pál.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Pál Miklós	unitárius	1868	Bölön.
Tibáld Miklós	„	1869	Maros-Vásárhely.
Molnár Jenő	„	1869	Kolozsvár.
Hutflesz Viktor	róm. kath.	1868	Kolozsvár.
Váradi Béla	unitárius	1869	Budapest.
Haiman József	mózes vall.	1869	Szászrégen.
Krizsán Károly	róm. kath.	1867	Szilágy-Somló.
Vas Domokos	unitárius	1866	Bözöd.
Székely András	„	1866	Verespatak.
Szabó Sándor	„	1867	Dicső-Szt.-Márton.
Kis Aladár	„	1868	Laborfalva.
Bodor Mihály	„	1867	Csehétfalva.
László Zsigmond	„	1868	Jánosfalva.
Roediger Béla	ágost. hitv.	1869	Kolozsvár.
Kovács Imre	unitárius	1866	Kis-Solymos.
Tunyogi Károly	ev. ref.	1869	Torda.
Gombos Gábor	unitárius	1866	Városfalva.
Orelli Zoltán	róm. kath.	1868	Kolozsvár.
Hatházi Sándor	unitárius	1869	Muzsna.
Fűzi József	„	1863	Karácsonfalva.
Nyerges Gábor	ev. ref.	1866	Maros-Ludas.
Máthé Lajos	unitárius	1868	Városfalva.
Dávid Márton	róm. kath.	1866	Alsó-Jára.
Mih// János	görög kath.	1867	Kalocsa.
Grossz Simon	mózes val.	1867	Hidvég.
Máté Áron meghalt.	unitárius	1869	Városfalva.
Agh Ferencz m. t.	„	1869	B.-Hunyad.
Összesen: 35.			
VI. gymn. oszt.			
Pap Mózes	unitárius	1866	Tordátfalva.
Vári Albert	„	1867	Martonos.
Boheczel Sándor	görög kath.	1868	Szamosujvár.
Ürmösi Jenő	unitárius	1867	Abrudbánya.
Strobl Villibald	ágost. hitv.	1869	Brassó.
Molnár Sándor	unitárius	1870	Kolozsvár.
Székely Ferencz	„	1866	Toroczkó.
Lőrinczi Dénes	„	1868	Szt.-Ábrahám.
Gálfi János	„	1868	Martonos.
Langfelder Árthur	mózes val.	1870	Kolozsvár.
Kőváry Ernő	unitárius	1870	Kolozsvár.
Sándor Balázs	„	1870	Homorod-Almás.
Sikó Áron	„	1868	Bölön.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Rauszek Béla	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Demeter Károly	unitárius	1868	M.-Zsákod.
Egán Lajos, m. t.	róm. kath.	1870	Budapest.
Kénosy István	unitárius	1867	Óczfalva.
Sándor Géza	„	1869	Gyepes.
Albert Áron	„	1868	Bölön.
Gál József	„	1868	Szt.-Gericze.
Máthé József	„	1869	Böződ.
Mózes András	„	1868	Ürmös.
Fodor Mózes	„	1869	Torda.
Péter Sándor	„	1867	Al-Siménfalva.
Fikker Béla	„	1868	Verespatak.
Marselek Endre, m. t.	róm. kath.	1867	Kolozsvár.
Szathmári Gyula	unitárius	1869	Harangláb.
László György	„	1869	Szt.-Ábrahám.
Miklósi Árpád	„	1866	Szt.-Benedek.
Pál Ambrus	„	1868	Harangláb.
Kecskés Péter	görög kath.	1865	Kolozs.
Ekárt Andor	unitárius	1869	Toroczkó.
Székely Árpád, meghalt.	„	1868	Kolozsvár.
Összesen: 33.			
V. gymn. oszt.			
Boheczel Mihály	görög kath.	1870	Deés.
Sárdi Samu	unitárius	1871	Kövend.
Groó Vilmos	ágost. hitv.	1872	Zágráb.
Gréf Eduárd	„	1869	Sz.-Régen.
Feldheim Béla	mózes val.	1870	Brátka.
Desbordes Ágoston	róm. kath.	1871	Üvegcsür.
Nagy Albert	unitárius	1870	Kaal.
Hirschman Dániel	mózes val.	1871	Sz.-Somlyó.
Máthé János	unitárius	1872	Böződ.
Dombi Lajos	„	1867	Abrudbánya.
Borbély Albert	„	1870	Csegez.
Sperling Bertalan	ágost. hitv.	1870	Ruszfolyam.
Kelemen Árpád	unitárius	1870	Köpecz.
Roediger Jenő	ágost. hitv.	1871	Kolozsvár.
Csiki Tivadar	róm. kath.	1870	Verespatak.
Pataky Sándor	unitárius	1869	M.-Sáros.
Benczédi Domokos	„	1868	F.-Benczéd.
Koncz Imre	„	1864	Ó-Sály.
Nesztor Emil	görög kath.	1870	Kolozsvár.
Tibáld Mihály	unitárius	1870	Maros-Vásárhely.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Tóth Kálmán	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Tanka Sámuel	unitárius	1868	Kövend
Lokián Cornél	gör. kath.	1868	Néva
Czicze János	„	1866	Szalonna.
Összesen: 24.			
IV. gymn. oszt.			
Kelemen Árpád	unitárius	1870	M.-Szt.-Király.
Sinczki Géza	„	1872	Kolozsvár.
Ebergényi Győző	ev. ref.	1869	Verespatak
Gelei András	unitárius	1870	Arkos
Kilyén Ferencz	ev. ref.	1871	M-Valkó.
Reich János	ágost. hitv.	1872	Kolozsvár.
Nagy Dénes	unitárius	1870	Szind.
Simonich Dezső	„	1872	Nagy-Becskerek.
Szathmári Elek	„	1870	Harangláb
Váradi Ferencz	„	1871	Alsó-Jára.
Kőváry Arthur	„	1872	Kolozsvár.
Szabó László	„	1869	Szőkefalva.
Mendel Márkusz	móz. vall.	1869	Kolozsvár.
Véber Sándor	ev. ref.	1867	Kolozsvár.
Barlabás Ignácz	unitárius	1870	M.-Ujvár.
Hart Albert	móz. vall.	1871	Kolozsvár.
Pál István	unitárius	1872	Toroczkó.
Nagy Lajos	„	1872	H.-Ujfalu.
Debreczeni Béla	ev. ref.	1871	Kolozsvár.
Pétersberger Ottó	ágost. hitv.	1872	Offenbánya.
Berde István	unitárius	1873	Sepsi-Szent-György
Lőfi Ödön	„	1872	Bölön.
Györke János	„	1869	Toroczkó-Szt.-Gy.
Csiky Emmanuel	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Inczefi Samu	unitárius	1868	N.-Kadács.
Marselek Ferencz	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Lederer Miksa	móz. vall.	1871	Élesd.
Pálfi András	unitárius	1869	Várfalva.
Halmágyi Károly	ev. ref.	1870	Túr.
Csegezi Tamás	unitárius	1870	V.-Szt.-Ivány.
Horváth Károly	ev. ref.	1870	Hidalmás.
Potoczki Ödön	róm. kath.	1871	N.-Sink.
Pálfi Károly	unitárius	1870	K. Illye.
Hutflesz Blanka, m. t.	ágost. hitv.	1872	Kolozsvár.
Bihari Pál	unitárius	1871	Buzás-Bocsárd.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
*Fábián János	unitárius	1869	Kőrispatak.
*Székely Sándor	„	1870	Szabéd.
Összesen: 37.			
III. gymn. oszt.			
Ürmösi Károly	unitárius	1872	Abrudbánya.
Fon Béla	mózes val.	1872	Kolozsvár.
Koncz József	unitárius	1872	Bethlen.
Wachmann Hugó	mózes val.	1872	Rutka.
Schuster Erich	ágost. hitv.	1873	Fogaras.
Zsurzs Aurél	görög keleti	1870	Runkó.
Májai Mihály	unitárius	1870	Csikfalva.
Sükösd Zsigmond	„	1871	Sepsi-Szt.-Király.
Kelemen Kálmán	„	1871	M.-Szt.-Király.
Kis Mózes	„	1872	Sepsi-Szt.-Király.
Huszár János	„	1872	Kolozsvár.
Ütő Sándor	„	1871	N.-Ajta.
Csegezi Árpád	„	1870	Csegez.
Tana János	„	1870	Bölön.
Végh József	„	1872	M.-Nádas.
Lévi Lajos	„	1872	Kolozsvár.
Nagy Zoltán	„	1871	Ny. Szt.-László.
Nagy Béla	„	1872	Sz.-Kraszna.
Gruber Vilmos	„	1870	Verespatak.
Szabó János	„	1870	Toroczkó.
Desbordes Jenő	róm. kath.	1873	Koronka.
Berde Andor	unitárius	1874	S.-Szt.-György.
Pálfi Dezső	„	1871	M.-Szilvás.
Pálfi István	„	1872	Várfalva.
Ungur Sándor	görög kath.	1871	Karika.
Csép Gyula	unitárius	1870	Bágyon.
Vernes János	„	1871	Toroczkó.
Fodor Pál	„	1868	Csegez.
Összesen: 28.			
II. gymn. oszt.			
Ferencz József	unitárius	1873	Kolozsvár
Halmágyi Gábor	„	1875	Lugos.
Vagner János	róm. kath.	1872	Sz.-Kövesd.
Hunwald Lajos	mózes val.	1873	Kolozsvár.
Fodor Ödön	unitárius	1873	Besztercze.
Ürmösi Károly	„	1874	Tarcsafalva.
Krausz Miksa	mózes val.	1875	Gyalu.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Tóth György	unitárius	1871	Bölön.
Ádámosi Béla	"	1874	Kövend.
Hintz György	ágost. hitv.	1875	Kolozsvár.
Kénosi Géza	unitárius	1872	Székely-Keresztur.
Böjthe Benedek	ev. ref.	1872	Brassó.
Desbordes Ernő	róm. kath.	1874	Koronka.
Gothárd Sándor	unitárius	1873	Szováth.
Kottán Imre	róm. kath.	1875	Egyházas-Szecsőd.
Egán Leona, m. t.	"	1874	Budapest.
Szabó Bertalan	ev. ref.	1873	Hazsina.
Landesmann Mór	mózes val.	1873	Kolozsvár.
Borbély Ernő	ágost. hitv.	1873	Brassó.
Frank Kis Ferencz	unitárius	1873	Kolozsvár.
Kósa János	ev. ref.	1872	Kis-Petri.
Frank-Kis István	unitárius	1873	Kolozsvár.
Kolozsvári Pál	"	1870	T.-Szt.-György.
Berde Gábor	"	1875	Sepsi-Szt.-György.
Hart Árpád	mózes val.	1871	Kolozsvár.
Hutflesz Ármánd	róm. kath.	1873	Kolozsvár.
Pál József	unitárius	1873	Toroczkó.
Kovács István	"	1873	Toroczkó.
Egán Győző m. t.	róm. kath.	1874	Budapest.
Barabás Károly	unitárius	1873	Kolozsvár.
Összesen: 30.			
I. gymn. oszt.			
Gothárd Kálmán	unitárius	1874	Sztána.
Halmágyi Lajos	"	1876	Lugos.
Peller Izidor	mózes val.	1874	Kolozsvár.
Albisi Géza	ev. ref.	1874	M.-Szombattelke.
Tüske Ferencz	ágost. hitv.	1875	Kolozsvár.
Bernáth Lázár	mózes val.	1872	Buza.
Székely Béla	unitárius	1874	Algyógy.
Pap János	görög keleti	1873	Kolozsvár.
Miselbach Ferencz	mózes val.	1874	Abony.
Csiszár József	ev. ref.	1872	Egeres.
Orlea Tivadar	görög kath.	1871	Topánfalva.
Bárán Lajos	róm. kath.	1875	Zilah.
Beszterczei György	ágost. hitv.	1873	Kolozsvár.
Nagy Antal	unitárius	1873	Náznánfalva.
Fodor Jenő	"	1875	Kesztelke.
Fekete Károly	ev. ref.	1871	Tacs.
Simándi József	unitárius	1875	Toroczkó.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Éjszaki Ödön	unitárius	1875	Budapest.
Istvánfi Árpád	„	1875	Budapest.
Lázár Victor	róm. kath.	1875	Arad
Joó Imre	unitárius	1873	Hidalmás.
Wesselényi Imre	róm. kath.	1874	Élesd.
Bodor László	ev. ref.	1872	Kolozsvár.
Szigethi Albert	unitárius	1874	Deés.
Fekete Gyula	ev. ref.	1874	Besztercze.
Szigethi Zsigmond	unitárius	1875	Deés.
Marusán Géza	„	1875	Gyéres.
Váradi Géza	ev. ref.	1873	Dengeleg.
Kiss Károly	róm. kath.	1875	Uj-Panát.
Boldor László	gör. kath.	1872	Ugrutz.
*Iléa György	„	1872	Indal.
Selistean László	„	1871	Sz.-Jakab.
Rend Ferencz	unitárius	1874	Kolozsvár.
Összesen: 33.			
4. elemi osztály.			
Benczédi Lőrincz	unitárius	1875	Kolozsvár.
Ambrus Ödön	„	1875	Kolozsvár.
Feldheim Mór	mózes vall.	1876	Brátka.
Sipos Gábor	ev. ref.	1874	Kolozsvár.
Hunwald Ernő	mózes vall.	1875	Kolozsvár.
Szerémi hg. Odescalchi Zoárd m.t.	unitárius	1876	Bolhás.
Gábor Dezső	„	1874	Jára.
Hunwald Gyula	mózes vall.	1876	Kolozsvár.
Gábor József	unitárius	1876	Jára.
Kászoni Árpád	„	1874	Ny. Szt.-László.
Klein Ottó	róm. kath.	1876	Vukóvár.
Zobátz Victor	ev. ref.	1877	Gyéres.
Szombatfalvi Dénes	unitárius	1872	Bözöd-Ujfalu.
Jenei Aladár	róm. kath.	1876	Sopron.
Andrásowszky Henrik	ágost. hitv.	1875	Kolozsvár.
Pálfi Zoltán	unitárius	1874	Ny.-Szt.-Márton.
Borsai József	„	1874	Kolozsvár.
Kovács Antal	ev. ref.	1875	M.-Égen.
Pál György	unitárius	1875	Bölön.
Nagy Miklós	„	1873	Buzaháza.
Jánosi Ferencz	„	1873	Buzaháza.
Nuszbaum Lajos	mózes vall.	1875	Doboka.
Bartha István	unitárius	1875	Verespatak.
Wesselényi Jenő	róm. kath.	1875	Élesd.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
*Kóródi János	unitárius	1874	F.-Rákos.
*Spiczhitel Gusztáv	róm. kath.	1875	N.-Várad.
Összesen: 26.			
3. elemi osztály.			
Schulhof Lajos	róm. kath.	1877	Szamosujvár.
Sipos Aladár	ev. ref.	1876	Kolozsvár.
Beczkai János	unitárius	1877	„
Fekete Pál	„	1875	„
Gere László	róm. kath.	1877	„
Ács Ferencz	ev. ref.	1876	„
Ambrus Gergely	unitárius	1877	„
Krasovszky Gyula	róm. kath.	1876	„
Honigberger István	ágost. hitv.	1876	„
Deák Albert	róm. kath.	1876	„
Jelen István	„	1877	„
Ransburg József	mózes vall.	1877	„
Nagy Sándor	ev. ref.	1876	Sz.-Somlyó.
Stern Oszkár	mózes vall.	1877	Nagy-Ajta.
Rend Tihamér	unitárius	1878	Kolozsvár.
Kovács Emil	róm. kath.	1874	„
Bloz Sándor	unitárius	1876	„
Kovács Ferdinánd	róm. kath.	1874	„
Hart Miksa	mózes vall.	1876	„
Isáska Brutus, m. t.	görög kath.	1876	Abrudbánya.
Baritz Aurél, m. t.	„	1876	Abrudbánya.
Összesen: 21.			
2. elemi osztály.			
Hunwald Ákos	mózes vall.	1878	Kolozsvár.
Sipos Camilló	ev. ref.	1877	„
Kondász Béla	„	1877	„
Szamosfalvi Miklós	görög kath.	1878	Pata.
Ács Sándor	ev. ref.	1878	Kolozsvár.
Kis Rezső	mózes vall.	1878	„
Feldheim Béla	„	1879	Brátka.
Ambrus Dezső	unitárius	1878	Kolozsvár.
Somai Dezső	ev. ref.	1877	Sajó-Keresztur.
Major József	róm. kath.	1877	Kolozsvár.
Bitai László	ev. ref.	1877	„
Topán Mózes	róm. kath.	1878	„
Jelen Árpád	„	1878	„
Hart Mátyás	mózes vall.	1873	„

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Zobátz Jenő	ev. ref.	1879	Kolozsvár.
Baritz György, m. t.	görög kath.	1878	Abrudbánya.
Összesen: 16.			
1. elemi osztály.			
Gere András	róm. kath.	1879	Kolozsvár.
Nagy András	ev. ref.	1878	„
Hatházi Géza	„	1880	„
Grahoffer Géza	róm. kath.	1878	Gyéres.
Nagy Elemér	unitárius	1879	Kolozsvár.
Babos Sándor	róm. kath.	1879	„
Demjén István	unitárius	1879	Toroczkó.
Mikó Imre	„	1879	Ó-Fenes.
Szabó Zoltán	ev. ref.	1879	Kolozsvár.
Erős István	róm. kath.	1877	„
Kajetán Endre	„	1880	„
Összesen: 11.			

X. Köz- és érettségi vizsgálatok s papi szigorlat.

A) Közvizsgálatok.

Az első félévi vizsgálatok január 24-től február 1-ig; a második féléviek pedig junius 21-től 26-ig tartattak meg. Az érdemsorozat felolvasása és a tanév ünnepélyes bezárása volt junius 27-én.

A magántanulók vizsgája jun. 19-én tartatott meg.

A VIII. gymnasialis osztály második félévi vizsgálata május 31-én és junius 1-én tartatott meg.

B) Érettségi vizsgálat.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 28 rendes tanuló és egy ismétlő.

a) Az irásbeli vizsgálat megtartatott junius 2. 3. 4. 5. és 7. napjain.

Feladványok:

1. Magyarnyelvből:

a) A nyelvujitásról és annak az irodalomra való hatásáról. Értekezés.

b) A háládatosság a legszebb erény. Szónoki beszéd.

c) Petőfi és az uj népies iskola jellemzése.

2. Németnyelvből: Görögország bölcse. (Gáspár János olvasókönyvéből, 256 lap, 94 olvasmány.)

3. Latinnyelvből: Budavárának visszavétele a törököktől. Péczeli József (Árvizkönyv. 1 kötet 285—287 lap)

4. Görögnyelvből: Xenophontól. (Memorabilia Liber 1. Caput 1. 24 sor.

5. Mathematikából:

a) Geometriai feladat: Egy [derékszögű háromszög ábrája: befogók a, b, átfogó c, szögek α, β] derékszögü háromszögben, melyben c az átfogó, a és b a béfogók, α és β az ezekkel szembe lévő szögek, az a béfogó $=$ 17.8 mtr.
a b béfogó $=$ 37.5 mtr.

Mekkora az α és β szög
és mekkora c átfogó.

b) Algebrai: Három kőmivesnek egy kőfalat kell felrakni. A és B ezt a kőfalat együtt elvégeznék ketten 12 nap alatt. B és C ketten 20 nap alatt végeznék el.

A és C pedig ketten elvégeznék 15 nap alatt.

Hány nap alatt végezné be ezt a kőfalat egyik-egyik? S hány nap alatt végeznék el hárman együtt.

c) A szóbeli vizsgálat főtiszt. Ferencz József püspök ur elnöklete alatt junius 28. 29. és 30. napjain tartatott a vallás- és

közoktatásügyi miniszter által kiadott érettségi vizsgálati utasitás szerint. A kormány részéről ujból dr. Berde Áron egyet. tanár és főgondnok volt kinevezve. Az egyház részéről a vizsgáló bizottság tagjai voltak: dr. Brassai Sámuel, egyetemi nyug. tanár, P. Horváth Kálmán és Kőváry László isk. f. gondnokok.

A szóbeli vizsgálatra állott 29 tanuló közül érettnek nyilvánittatott:

Jeles osztályzattal . .	7
Jó „ . .	9
Egyszerüen	11
Visszavettetett 2 hónapra egy-egy tárgyból . .	2
Összesen:	29

Az érettségi vizsgálatra állók közül készült:

Theologiai pályára . .	11
Bölcsészeti „ . .	1
Jogi „ . .	6
Orvosi „ . .	3
Mérnöki „ . .	1
Gazdasági „ . .	3
Erdészeti „ . .	1
Alsóbb hivatalnoki pály.	3
Összesen:	29

Megjegyzés. Az 1884—85 ik tanév végén 2 hónapra visszavetett 4 tanuló szeptember 5 én pótvizsgát tévén, éretteknek nyilvánittattak.

C) Papi szigorlat.

Papi szigorlatra jelentkeztek:

Osváth Gábor, Péter János, Gálfalvi János.

a) Az irásbeli zárvizsgálat márczius 20-án tartatott meg, mely alkalommal készitettek egy egyházi beszédet 1. kor. III. 16. és 17. versére:

„Avagy nem tudjátok-e, hogy ti az Istennek temploma vagytok és az Isten lelke lakozik ti bennetek? Ha valaki az Isten templomát megszeplősiti, elveszti azt az Isten; mert az Istennek temploma szent, mely ti vagytok.“

Évi irásbeli dolgozatokra a következő feladatok voltak kitüzve:

1. Az unitáriusok hit- és erkölcstani elvei a „Summa universae theologiae secundum unitarios“ czimü mű előadása szerint.

2. Irassék le a halotti beszédek jelentősége s ezek kiválóbb irói az unitárius egyházban a 18-ik században.

b) A szóbeli vizsgálat julius 1-én tartatott meg főtisztelendő Ferencz József püspök ur elnöklete alatt, mely alkalommal Osváth Gábor, Péter János jó eredménynyel és Gálfalvi János kielégitő eredménynyel a papi pályára képesitetteknek nyilvánittattak.

XI. ÁLTA

STATISTIKAI

az 1885—86-ik

Tanfolyam	Osztály	Felvétetett év elején: Rendes	Magán	Összesen	Évközben: Kilépett	Meghalt	A tanév bezártakor volt: Rendes	Magán	Összesen	Nemzetiség szerint: Magyar	Német	Román	Vallás: Unitárius	Ev. ref.	Ág. hitv.	Róm. kath.
A papnevelő intézetben	Papjelöltek:	4	—	4	—	—	4	—	4	4	—	—	4	—	—	—
	IV. papnöv.	4	—	4	—	—	4	—	4	4	—	—	4	—	—	—
	III. papnöv.	7	—	7	—	—	7	—	7	7	—	—	7	—	—	—
	II. papnöv.	3	—	3	—	—	3	—	3	3	—	—	3	—	—	—
	I. papnöv.	6	—	6	3	—	3	—	3	6	—	—	6	—	—	—
	Összesen:	24	—	24	3	—	21	—	21	24	—	—	24	—	—	—
A gymnasiumban	VIII. gymn. oszt.	29	—	29	1	1	27	—	27	28	—	1	22	2	—	1
	VII. gymn. oszt.	34	1	35	—	1	33	1	34	34	—	1	22	3	2	4
	VI. gymn. oszt.	31	2	33	—	1	30	2	32	31	—	2	26	—	1	3
	V. gymn. oszt.	24	—	24	—	—	24	—	24	20	—	4	12	—	2	3
	IV. gymn. oszt.	36	1	37	3	—	33	1	34	37	—	—	22	6	3	3
	III. gymn. oszt.	28	—	28	1	—	27	—	27	26	—	2	22	—	1	1
	II. gymn. oszt.	30	—	30	—	—	30	—	30	30	—	—	16	2	3	5
	I. gymn. oszt.	33	—	33	1	—	32	—	32	29	—	4	13	6	3	4
	Összesen:	245	4	249	6	3	236	4	240	235	—	14	155	19	15	24
Az elemi iskolákban	4. elemi oszt.	25	1	26	2	—	23	1	24	26	—	—	15	2	1	4
	3. elemi oszt.	19	2	21	—	—	19	2	21	19	—	2	6	3	1	6
	2. elemi oszt.	17	1	18	2	—	15	1	16	16	—	2	1	6	—	3
	1. elemi oszt.	11	—	11	—	—	11	—	11	11	—	—	3	3	—	5
	Összesen:	72	4	76	4	—	68	4	72	72	—	4	25	14	2	18
Az egész együtt	A papnevelő intézetben	24	—	24	3	—	21	—	21	24	—	—	24	—	—	—
	A gymnasiumban	245	4	249	6	3	236	4	240	235	—	14	155	19	15	24
	Az elemi iskolában	72	4	76	4	—	68	4	72	72	—	4	25	14	2	18
	Összesen:	341	8	349	13	3	325	8	333	331	—	18	204	33	17	42

NB. Papjelöltek azok, kik papiszigorlatot tettek; IV. éves papnövendékek azok, kik a rendes theologiai tanfolyamot elvégezték s csakis papi szigorlatra készülnek.

LÁNOS

KIMUTATÁS

tanévről.

szerint			Életkor szerint											Születési helyük szerint		Osztályozás eredménye				Vizsgát tett		Vizsgát nem tett		Előmenetelök	
Görög kath.	Görög kel.	Mózes vall.	9—10	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	Idősebb	Helybeli	Vidéki	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Rendes	Magán	Rendes	Magán	Haladók	Maradók
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	6	3	1	3	—	7	—	—	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	1	2	—	3	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	6	—	—	3	—	3	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	1	23	3	2	8	—	13	—	—	—	13	—
1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	5	11	12	4	25	6	7	14	—	27	—	—	—	27	—
1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	14	7	6	8	5	30	5	7	11	8	31	—	3	1	27	4
2	—	1	—	—	—	—	—	—	6	6	11	5	5	6	27	2	9	20	—	29	2	2	—	31	—
4	—	3	—	—	—	—	2	7	7	2	3	1	2	3	21	3	4	15	2	24	—	—	—	22	2
—	—	3	—	—	—	1	9	7	12	6	1	1	—	10	27	1	12	19	2	33	1	3	—	33	1
1	1	2	—	—	1	5	7	8	6	—	1	—	—	3	25	2	7	13	4	26	—	2	—	23	3
—	—	4	—	3	9	13	4	1	—	—	—	—	—	9	21	5	8	16	1	30	—	—	—	30	—
3	1	3	—	10	10	6	4	3	—	—	—	—	—	7	26	7	12	9	4	32	—	—	—	28	4
12	3	21	—	13	20	25	26	26	31	29	28	24	27	47	202	31	66	117	21	232	3	10	1	221	14
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	19	8	7	2	6	22	1	1	—	17	7
2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	5	6	9	4	—	19	—	—	2	19	2
3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	4	6	5	4	—	15	—	—	1	15	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	4	4	2	—	10	—	1	—	10	1
5	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	31	24	25	12	6	66	1	2	3	61	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	1	23	3	2	8	—	13	—	—	—	13	—
12	3	21	—	13	20	25	26	26	31	29	28	24	27	47	202	31	66	117	29	232	3	10	1	221	14
5	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	31	24	25	12	6	66	1	2	3	61	11
17	3	33	—	13	20	25	26	26	31	29	28	25	50	93	256	58	93	137	35	311	4	12	4	295	25

NB. A maradók közé vannak felvéve azok is, kik vizsgálatra nem állottak.

XII. Ösztöndijak, jutalmak, segélyezés és javadalmak.

1. Ösztöndijak.

a) A „Koncz János-alapitvány"-ból év folytán kiadatott egy tanulónak havonként 5 frt, 22 tanulónak 2 frt 50 kr, összesen 600 frt. Ebből részesültek: Erdődi András VIII., Szabó Sándor VII., Kis Aladár VII., *Hadházi Sándor VII., Geréb Zsigmond VII., Ürmösi Jenő VI., *Máté Lajos VII., *Péter Sándor VI., Sándor Géza VI., *Gál József VI., Mózes András VI., *Miklósi Árpád VI., Gálffi János VI., Vári Albert VI., Sárdi Samu V., Koncz Imre V., Székely Árpád VI., Sikó Áron VI., Sinczki Géza IV., Pálfi András IV., Bihari Pál IV., Koncz József III. (5 frt.) Májai Mihály III., Ürmösi Károly III., Csegezi Árpád III.. Székely Béla I., Szombatfalvi Dénes 4. el. oszt. tanulók.

b) Szintén a „Koncz János-alapitvány"-ból naponként ebédet kaptak, mely 10 hó alatt 150 frtba került; ezt élvezték: Simó János VIII., Gál József VIII., Halmágyi Károly IV. oszt.

c) A „Mártonffi Gergelyné szül. Koncz Juliánna-alapitvány"-ból a két félévi vizsgálat alkalmával kiadatott összesen 150 frt; ebből részesültek: *Ádám Mózes VIII., Darkó József VIII., Vas Domokos VII. oszt., Máté János V. oszt.

d) A „Fejér Ödön-alapitvány"-ból kiadatott 50 frt, melyből havi részletekben 2 frt 50 krt kaptak: Kelemen Árpád IV., Nagy Dénes IV. oszt.

e) Özv. Gálfalvi Imréné, szül. Sala Károlina urasszony által tett „K. Nagy Sándor-alapitvány"-ból havonként 2 frt 50 krral, 25 frtot, élvezett: Simándi József I. oszt.

f) A „Kelemen Benjámin-féle alapitvány"-ból naponként kaptak egy-egy czipót, melynek értéke 10 hónapra 80 frtra ment: Nagy József VIII., Joó Imre I., *László Zsigmond VII., Pálfi Károly IV., Máté József VI. oszt.

g) „A laborfalvi Berde Mózes- és Márkos Terézia-alapitvány"-ból naponként kaptak 1—1 czipót (mely havi 8 frttal 80 frt): Berde István IV., Berde Andor III., Berde Gábor II., *Csegezi Tamás IV., Sükösd Zsigmond III. oszt.

h) „A Koronka Mátyus-alap"-ból (3 frt havi részletekken 60 frt): Gál Kelemen VII., *Ürmösi Károly II., Fikker Béla VI. oszt.

i) A „Kern-Szilvási alap"-ból két részletben 10 frtot kapott: Gelei András IV. oszt.

k) A „Májusi alap"-ból, melyet a néhai boldog emlékü Kriza János püspök osztálytársaival alapitott volt mesterek képzésére, két részben 8 frttal segélyeztetett: Lázár János III. éves tanitójelölt.

l) „Árkosi Lajos-alapitvány"-ból (50 frt) részesültek: Pázsint Mihály VII. 25 frt, Tana János II. 15 frt, Inczefi Samu IV. 10 frt.

---

*A csillaggal jelöltek elégtelen osztályzat, vagy egyéb ok miatt évközben másokkal cseréltettek ki.

m) „A sepsi-szentiványi Szentiványi Jenő-alapitvány“ 1883. jan. 1-től decz. végeig járó 8 frt kamatából tankönyvek és iróeszközök vétettek: Koródi János 4. el., Szombatfalvi Dénes, Kászoni Árpád, Nagy Miklós, Jánosi Ferencz, Pál György, Pálffi Zoltán 4. el. és Nagy Sándor 3. el. tanulóknak.

n) Richmond Károlina 50 frt adományából havonként 2 frt 50 krt kaptak: Fűzi József VII., Nagy Lajos IV. oszt. tan.

o) Richmond Knight 50 frt adományából havonként 2 frtot kapott: Pálfi Zoltán 4. el., Kászoni Árpád 4. el. és az év végén a kamattal együtt 11 frt kiadatott: Sinczky Géza IV. oszt. tanulónak jutalmul.

p) „Erdélyi kincstári ösztöndijat“ (240 frt) havonként 60 forintjával élveztek: Nagy Zoltán VIII. Simándi István VIII., Pál Miklós VII. és *Máté Áron VI. oszt. II. félévben Ürmösi Károly II. oszt. tanulók.

Ösztöndijak értéke összesen: 1612 frt.

2. Jutalmak.

Az érdemsorozat felolvasásakor a következő jutalmak osztattak ki:

A „Paget Olivér-alapitvány“-ból az angol nyelv tanulásban a pályázati vizsgán kitünt előhaladásért az első vagy 100 frtos dijat nyerte Csifó Salamon III. éves papnövendék; a második vagy 50 frtos dijat nyerte Józan Miklós VII., a harmadik vagy 25 frtos dijat Gál Kelemen VII. gymn. oszt. tanuló.

A Bulyovszkyné sz. Szilágyi Lilla alapitványból kitüzött 5 frtos pályadijat az ifjuság által szerkesztett „Remény“ czimü heti lapban megjelent s az évi költemények között legjobb költemény: „Szól a harang Városfalván“ cz. mű szerzője Kénosi István VI. oszt. tanuló nyerte.

„A Bulyovszkyné Szilágyi Lilla alapitvány“-ból a 40 frtot egy szavalásra alkalmas legjobb ballada szerzője „Munkám nem épen nyerni jő, magasból bukni is dicső“ jeligével: Miklósi Árpád VI. oszt. tanuló nyerte. Ezenkivül, minthogy az 1. 2. 3. számu pályamüvek is dicsérettel voltak kitüntetve, Kőváry László isk. felügyelő-gondnokunk 2—2 forintot tüzött ki, melyből az 1. és 2. számu pályamű szerzője Dézsi Mihály II. papnöv. 4 frtot, a 3. számu mű szerzője Gálfi Lőrincz VIII. oszt. tanuló 2 frtot kapott.

A „Kövendi Szász Gergelyné, Incze Klára-alapitvány“-ából az 5 frtos pályadijat „A jellem“ ről dolgozott szónoki beszédével mind alakja, mind tartalma tekintetében méltó mű szerzője: Fekete József I. éves papnövendék nyerte.

A „Fejér Márton-féle alapitvány“-ból a 2 frtos tallért szép és helyes irásért nyerte Nagy József VIII. oszt. tan.; az 1 frtost Dombi Lajos V. oszt. tanuló.

P. Horváth Kálmán áldozatkész és nevelésügyünk iránt nagy buzgóságot tanusitó iskolai felügyelő-gondnokunk ez isk. évben is, mint a megelőzőkben, 100 frtot ajánlott fel a minden tantárgyból jeles eredménnyel vizsgázott tanulók jutalmazására olyformán, hogy

a minden tantárgyból jeles tanulók közül a VII., VI., V. osztályokból egy-egy kapjon 10—10 frtot; a IV., III., II. és I. gymn. osztályokból 2—2 tanuló kapjon 5—5 frtot; a VIII. osztályban pedig a ki legjobb eredménnyel teszi le az érettségi vizsgát, kapjon 30 frtot. A nevezett összegből 10—10 frtot nyertek: Dombi József VII., Pap Mózes VI., Sárdi Samu V. oszt.; 5—5 frtot nyertek: Ürmösi Károly III., Fon Béla III., Ferencz József, Hunwald Lajos II., Halmágyi Lajos, Gothárd Kálmán I. oszt. tanulók. A IV. osztályban nem lévén tiszta jeles, a 10 frt jutalom Boheczel Mihály és Groó Vilmos V. oszt. tanulók között osztatott meg. Megjegyzendő, hogy egyenlő érdemsorozat esetén a szegénység vétetett tekintetbe.

A szóbeli érettségi vizsgálatot minden tantárgyból jeles eredménnyel letette öt tanuló, az öt közül az irásbeli dolgozataik jelesek voltak: br. Kemény Árpádnak és Simándi Istvánnak, a vizsgálóbizottság a két legjelesebb közül az anyagi helyzetet is tekintetbe véve, Simándi Istvánnak itélte a 30 frtot.

Kőváry László buzgó isk. felügyelő-gondnokunk saját müveiből felajánlott jutalmul leendő kiosztás végett a minden tantárgyból jeles eredménnyel vizsgázott tanulóknak 30 példányt. Ezekből részesültek a következők: „A magyar családi és közéleti viseletek és szokások“ czimü műből egy-egy példányt: Nagy Zoltán, Kemény Árpád, Gothárd Zsigmond és Wettenstein Áron VIII., Haftl Dezső, Józan Miklós, Gál Kelemen és Rosenberger Móricz VII., Vári Albert VI. oszt. tanulók.

A „Száz történelmi regékből“ Halmágyi Gábor, Vagner János, Kraus Miksa II., Peller Izidor Tüske Ferencz, Bernát Lázár és Székely Béla I. oszt. tanulók.

„A történelmi adomákból“ a műénekben tanusitott szorgalmukért egy-egy példányt nyertek; Gréf Ede, Sárdi Samu V., Sinczki Géza IV., Schuszter Erich és Ürmösi Károly III.; továbbá a vallásos énekben tanusitott kitünő előmenetelért: Fodor Ödön, Ürmösi Károly II. és Fodor Jenő I. oszt. tanulók.

Ajtai János műének tanitó egy régi ezüsthuszast tüzött ki a legjobb és legszorgalmasabb énekesnek, ezt nyerte: Ács Ferencz 3. el. oszt. tanuló.

Gyorsirászatban tanusitott kitünő előmenetelökért a „történelmi adomák“ cz. műből: Boheczel Mihály VI. oszt. 1 példányt és a gyorsirászati tanár, Rudas Gerő ur adományát, a „Gyorsirászati lapok“ 23-ik évfolyamát nyerte: Tompa Camil VII. oszt. tanuló.

A tornavizsgálat alkalmával jeles tornászok jutalmazására adtak: Dr. Hintz György és Kőváry Mihály urak 2—2 drb 1 frtos tallért; az isk. igazgatóság 4 frt 5 krt, melyekből tornászati jutalomkönyvek vétetvén, ezekből a kitünő tornászatért 1—1 példányt nyertek: Simó János, Kovács Miklós, Wettenstein Áron, Wettenstein József VIII. Pataki Sándor V. és Pap János I. gymn. oszt. tanulók. Mint legügyesebb előtornász, a fenmaradt 1 frtos tallért Ferencz József II. gymn. oszt. tanuló nyerte.

Az elemi osztályokban az igazgatóság részéről következők részesültek kitünő tanulásért jutalomban: Tomor-féle Magyar olvasókönyvből 1—1 példányt nyertek: Benczédi Lőrincz, Ambrus Ödön, Sipos Gábor, Feldheim Mór, Hunvald Ernő 4-ik, Schulhoff Lajos, Sipos Aladár, Beczkay János 3. elemi osztályosok. „Luther Márton élete" czimü műből egy-egy példányt: Fekete Pál, Ács Ferencz 3., Gere András, Nagy András, Grahofer Géza és Hadházi Géza 1-ső elemi osztályosok. „Zwingli Ulrich élete" czimü műből egy példányt nyert: Gere László 3. osztályos. Mártonfi Magyar nyelvtanából 1—1 példányt nyert: Hunvald Ákos, Sipos Camilló, Kondász Béla, Ács Sándor, Kis Rezső és Szamosfalvi Miklós.

A jutalmak értéke — a könyveket nem számitva — 302 frt 38 kr.

3. Segélyezés.

A lefolyt iskolai évben is vallásfelekezeti különbség nélkül a szegénysorsu székely tanulók tanulhatását elősegitették az alább elősorolt nemes szivü tanügybarátok: Főtisztelendő Ferencz Józsefné, Szigethy Miklósné, dr. Gálfi Endréné, Kovácsi Antalné, Mendel Simonné, Péterfi Dénesné, Ulár Pálné, Mózes Andrásné, Mikó Imréné, Kovács Jánosné, Schuster Mihályné, Czetz Péterné, Benkó Ferenczné, Gyulai Lászlóné, Klein Miklósné, Vécsei Sámuelné, Kis Sámuelné, Bogyó Istvánné, ifj. Lászlóczky Sámuelné, Farkas Vilmosné, Sárdi Józsefné, Wettenstein Jakabné, Simon Ferenczné, Lőrinczi Józsefné. Összesen 32-en részesültek élelmezésben, kik részint egész kosztot, részint ebédet kaptak.

Gegenbauer Józsefné 3 frtot adott egy szegénysorsu tanulónak ruhára.

Fogadják az itt és fennebb elősorolt nemesszivü adakozók ugy a szegénysorsu tanulók, mint az igazgatóság nevében, a közmüvelődés érdekében hozott áldozatukért e helyen is őszinte hálás köszönetemet.

Az iskola mellett való kifliárulásért járó czipót naponta kapta Váradi Ferencz IV. oszt. tanuló, melynek értéke 10 hóra 9 frt.

4. Javadalmak.

A „Zsuki László-alapitvány"-ból, temetési dijakból és patrociniumból kiosztatott (divisio) az egyenruhás ifjak között 92 frt 5 kr. Legatiókból az illető legatusoknak volt: 519 frt 35 kr. jövedelmük. Iskola kórházi czimen több beteg tanulónak elengedtetett: 111 frt. Iskolai tartozás, tandij stb. czimen elengedtetett; 159 frt 60 kr.

A papnövendékek s felosztályu tanulók a magántanitásért tanitványaik szülőitől tetemes összeget kaptak. Ezenkivül egész kosztja volt: 14-nek; ebédje és vacsorája: 4-nek; reggelije és ebédje: 3-nak; ebédje: 12-nek.

Javadalmak értéke: 882 frt.

XIII. Tanszerek.

A főiskolai könyvtár történelmében az $188^5/_6$-ik tanév kiválóan nevezetes lesz az által, hogy a könyvtárban levő számos kettős példányoknak egy tetemes része az E. K. Tanács utasitásából kiválasztatott, s czimtára ki is nyomattatott. A kolozsvári unitárius főiskolai könyvtárból eladásra szánt többes példányok jegyzéke, első füzet, Kolozsvár, 1886. nyomatott Gámán János örököseinél. 27. lap 623 + 3. sorszám. Ezenkivül az illető bizottság elhatározta a Bölöni Farkas Sándor-féle könyvtár czimtára kinyomatását, hogy igy a könyvek felől az érdeklődők tájékozást szerezhetvén, a könyvtár használata megkönnyittessék.

A könyvtár ebben az évben gyarapodott 1. vásárlásból 26 művel, 28 kötetben. 2. Ajándékozás utján 93 művel, 138 kötetben. Összes szaporodás: 119 mű 166, kötetben s igy a könyvtár áll ma: 17,782 műből 23,737 kötetben.

Ajándékoztak: Hajós János isk. főgondnok ur 3 müvet, 48 kötetben; Magy. Tud. Akadémia: 30 müvet, Dr. Brassai Sámuel 6; a budapesti orsz. kiállitás rend. biz. 20 mű; Kőváry László isk. főgondnok 1 mű; M. Kir. József műegyetem 1, Nagy Lajos tanár 1, Benczédi Gergely tanár 2 mű; Dr. Thewrewk Árpád 1 mű; Krémer Jenő 3 mű; Boros György könyvtárnok 17 mű; Dr. Kohn Sámuel budapesti rabbi 3 művet.

Kézirati műveket ajándékoztak: Siménfalvi György lelkész Borsos Sebestyén naplóját, egy prédikácziós gyüjteményt = 2 mű; Sándor Lajos lelkész két prédikácziós gyüjteményt egyik a XVII. másik a XVIII. századból, Damokos Áron lelkész ur egy prédikácziós gyüjteményt, Benczédi Gergely tanár egy régi magyar reform. confirmatiói kátét.

Régi szomoru jelentéseket ajándékoztak: Kovácsi Antalné 11 drb., Siménfalvi György lelkész 2 drbot.

Folyóiratokat ajándékképpen küldöttek: Dr. Brassai Sámuel: Budapesti szemle, Természettudományi közlöny, Philologiai közlöny; a szerkesztőség: a Keresztény Magvetőt; a Brit és külföldi unitárius Társulat Ferencz József püspök ur utján az Inquirert; az amerikai unitárius társulat Kovács János tanár utján: Unitarian Review; Carpenter J. E. tanár Londonból Boros György tanár utján Christian Reformer. Kovács János igazgató ajándékozta a „Christian Register" s „Unitarian Herald" heti lapokat.

3. Vásárlás utján: A bölöni Farkas Sándor alapból 26 mű, 28 kötetben.

Folyóiratok: A b. Farkas Sándor alapból: Magyar Nyelvőr. Magyar philosophiai Szemle, Figyelő, Középiskolai közlöny, Földrajzi közlemények, Századok, Történelmi Tár, Történelmi életrajzok, Magyar könyvszemle, Magyar tanügy; Augustinovich alapból: Vegytani Lapok, Orvosterm. tud. Értesitő.

A régiség gyüjteményeknek ajándékozott Dr. Ürmössy Gyula tanár: egy arany tartolyt, mely Augustinovich Pálé volt, és egy mult századbeli fekete kalapot.

Természetrajzi gyüjtemény:

a) A növénytani gyüjtemény gyarapodott 231 száritott növénynyel, melyet Györffi Ferencz énlaki unitárius lelkész ajándékozott.

b) Az ásványtani gyüjtemény gyarapodott 166 darabbal, mely szép collectiót az „Erdélyi Muzeum-Egylet“ választmánya ajándékozta

c) Földrajz tanitásához megvétetett Berghaus-Gönczy-féle „Magyar korona országai fali abrossza“ az új felosztás szerint.

XIV. A főtanoda kórháza.

A főtanoda kórházában ez isk. évben a következő betegek voltak: Györke János IV. gymn. Kovács István II. gymn. Csép Gyula III. gymn. Benczédi Domokos V. gymn. Szathmári Elek IV. gymn. Kénosy Géza II. gymn. Koncz Imre V. gymn. Vas Domokos VII. g. Nagy Zoltán III. gymn. Fodor Pál III. gymn. Geréb Zsigmond VII. g. Ürmösi Jenő VI. gymn. Lőfy Endre VIII. gymn. Kelemen Árpád IV. gymn. Fikker Béla VI. gymn. Csifó Salamon III. éves papnövendék. Pál György 4. elemi oszt. Bodor Mihály VII. gymn. Gábor Dezső 4. elemi oszt. Inczefi Sámuel IV. Szabó Sándor VII. gymn. Szabó János III. gymn. Máté János V. gymn. Ádám Mózes VIII. gymn. Bihari Pál IV. gymn. Székely András VII. gymn. Demeter Károly VI. gymn. Tana János III. gymn. Ürmösi Károly III. gymn. Csegezi Tamás IV. gymn. Vernes János III. gymn. Berde István IV. gymn. Kis Aladár VII. g. Berde Andor III gymn. Halmágyi Károly IV. gymn. Pázsint Mihály VII. gymn. Máté József VI. gymn. Gál József VI. g. László György VI. gymn. Nagy József VIII. gymn. Berde Gábor II. gymn. tanulók. Az elősorolt betegek közül némelyek kétszer is voltak a kórházban.

Az egészségi viszonyok a lefolyt iskolai évben valamivel kedvezőtlenebbek voltak, mint a múlt években. Csakis az iskolai korházban ápolt betegeket véve fel, következő betegségek fordultak elő:

Toroklob 8 eset, gége- és tüdőhurut 4 eset, főfájás (ideges) 1 eset, bélhurut 11 eset, hagymáz 8 eset, gyomorzsába 3 eset, ótvar 2 eset, mirigylob 2 eset, juh-himlő 1 eset, veres himlő 3 eset, váltóláz 2 eset, csúz 1 eset, térdizülési lob 1 eset, hurut a homloköbölben 1 eset, tályog 1 eset; összesen 49 eset.

Ezek közül veszélylyel járók csak a hagymázos esetek voltak, de szerencsére azok közül is csak egy: Ádám Mózes VIII-ik gymn. osztályu tanuló esett áldozatul s ez az egy is a legnagyobb valószinüséggel azon ferde nézete miatt, mert úgy hitte, hogy a kórházból a karácsoni vakáczióra nem mehet haza, csak akkor szállittatott kórházba, a midőn már végkép ki volt merülve, annyira, hogy kikérdezni is alig lehetett s négy napi ottléte után meg is halt.

Az összes 49 beteg általában 623 ápolási napot vett igénybe, a miből átlag véve nem egészen 15 nap esik egy betegre, a mi elég sokba került, de itt megjegyzendő, hogy tekintettel az iskolai kö-

rülményekre, kórházunkból az ottan ápoltak csak akkor bocsáttat-hatnak ki, a mikor azok teljesen felüdültek, annyira, hogy tanulásukat minden akadály nélkül folytathatják.

A kórházra tett összes kiadás 427 frt 70 kr, melyből 249 frt 56 krt térítettek meg, a többit az E. K. Tanács, mint szegénysorsu tanulóknak elengedte. Megjegyzendő, hogy vallásfelekezeti különbség nélkül a kórházban az ápolás, fütés, világitás, mosás és gyógykezelés ingyen történik. E szerint csakis az élelmezést és gyógyszert téritik meg a tehetősebbek.

A kórház rendes orvosa, dr. Gálffy Endre, honvéd törzsorvos, ki ez évben is lelkiismeretes buzgósággal látogatta és gyógyitotta a betegeket; továbbá dr. Bartók István szintén készséggel vett részt a főtanodában fennjáró betegek gyógykezelésében. Özv. Kriza Jánosné, mint felügyelőnő gyakran meglátogatta a betegeket.

A kórház felügyelőségét az E. K. Tanács megbizásából Kovács János igazgató tanár vitte. Betegápoló: Barabás Károly, ki nejével együtt önfeláldozó buzgalommal ápolta a betegeket.

A kórház számára az orvosi eszközök tartására vásároltatott egy szekrény, melynek értéke 12 frt.

Zathureczky Gedeonné szül. Kelemen Polixena urasszony ajándékozott 12 drb. lepedőt és 12 drb. párnát.

Dr. Gálffi Endre kórházi orvos ur 8 drb. uj pokróczot ajándékozott (értéke 48 frt), 6 drb kanalat s nyomatott 1000 drb receptmintát.

Gombos Mózes csehétfalvi énekvezér ajándékozott 2 drb párnahajat, 2 drb szalmazsákot és 2 drb. lepedőt.

Fon Béla III. gymn. oszt tanuló a jó tanulásért nyert 5 frt jutalmat a kórháznak ajándékozta.

Fogadják a nemes szivü adakozók e helyen is az Igazgatóság hálás köszönetét.

Egyuttal bátor vagyok az érdekelt szülők becses figyelmét felhivni, hogy az isk. kórház részére bárminemü ágynemüt, kendőt stb. szivesen fogadnánk, mivel a meglevők már nagyon viseltesek.

Ez alkalomból szintén megemlitem, hogy a kórháznak még 2000 azaz kétezer o. é. frt adóssága van, mely még az épitkezések idejéből maradt fenn, és ezt is lassanként törleszteni kell.

XV. Ifjusági egyletek és alapok.

1. A papnövendékek „Olvasó és önképző egylete", melynek védnöke Boros György tanár, tartott 17 rendes és 2 rendkivüli gyülést. A gyülések tárgyát szavallatok, felolvasások, vitatkozások s egyéb egyleti ügyek elintézései képezték.

Irodalmi pályázat 2 volt kitüzve, u. m.: „Az unitárius vallás mennyiben az ész s mennyiben a sziv vallása?" és „Áldozó csütörtöki ima". Az elsőre nem érkezett pálya-munka. A másodikra kitüzött 1 drb. 10 frankos arany $^{2}/_{3}$-át nyerte Ürmösi Sándor III-ad, $^{1}/_{3}$-át Fekete József I-ső éves papnövendék.

Szónoklati pályázat is volt kitüzve 2; az elsőn K. Tóth Kálmán „Halotti ima“ könyvet, mint pályadijat nyerte Ürmösi Sándor III-ad éves papnövendék; a másodikon Ferencz József „Egyházszertartási dolgozatait“ Gvidó Béla II-od éves papnövendék.

Felolvasást tartottak az egylet tagjai rendre.

„Egyházi lap“ ez évben is szerkesztetett s megjelent összesen 16. sz., melynek tartalmát eredeti imák, egyh. beszédek. különbféle irányu dolgozatok, angol és német forditások tették.

Az egyletnek a következö lapok és folyóiratok jártak: „Prot. egyh. és Isk. lap“, „Prot. pap“, „Család és Iskola“, „Prot. ev. lelkésztár“, „Hittani Közlöny“, „Ker. magvető“ (a szerkesztőség ajándéka), „Sárospataki lapok“, „Unitarian Review and Religions Magazine“-t s Inquirert ajándékozta Kovács János igazgató-tanár.

A könyvtár jelenleg áll 695 drb. könyvből.

Pénzbeli vagyona: összes bevétel volt:	. 71 frt	70 kr.
„ kiadás volt:	. 65 „	52 „
multévi többlettel együtt maradék	. 86 frt	35 kr.

mely összeg a takarékpénztárban van letéve.

2. Az „Ifj. olv. és önk. egylet“. Védnöke Péterfi Dénes lelkésztanár, elnöke Ürmösi Sándor III ad éves papnövendék volt. Az év folyamán tartatott 23 rendes és 3 rendkivüli gyülés, melyeken az egylet ügyeinek vezetésén kivül, mint rendes tárgyak voltak: Szavallatok, felolvasások s előre kitüzött tárgyak megvitatása.

Pénz-vagyona: egész évi bevétel volt . . .	331 frt	31 kr.
összes kiadás	294 frt	10 kr.
maradék	37 frt	21 kr.

Az egylet ez évben kiválóan felmutatta, hogy életképes és hogy tagjai az önképzésben komolyan akarnak haladni. Erre bizonyságul szolgálnak a pályázatok. — Tartatott két szavallati nemes verseny, dicséretet nyertek: Ürmösi Sándor, Lőrinczi István III-ad éves papnövendékek és Péter Sándor VI. gymn. tanuló.

Szavallati dijas verseny is tartatott kettő: ezeken jutalmat nyertek: Ürmösi Sándor III-ad éves papnöv., Gálfi Lőrincz, Erdődi Endre VIII., Péter Sándor VI. gymns. oszt. tanulók.

Irodalmi pályázat volt három; — ezeken prózai dolgozattal nyert Ürmösi Sándor III-ad éves papnöv., Gálffi Lőrincz VIII-ad oszt. tanuló. Az első 5, második 3 frtot.

Költött művekkel jutalmat nyertek: Dézsi Mihály II-od, Fekete József I-ső éves papnövendékek 2—2 forintot, jegyzőkönyvi dicséretet: Ürmösi Sándor III-ad éves papnövendék. — Az ugynevezett májusi nagy pályázaton nyertek: Neveléstani értekezéssel Nagy Sándor II-od éves papnöv. 5 frtot. Társadalmi értekezéssel Simó János VIII. oszt. tan. 5 frtot. Német forditással Tompa Kamil 5 frtot. Irodalmi dalgozattal Simó János VIII. oszt. tan. 5 frtot. Történelmi értekezéssel Tibáld Miklós VII. oszt. tanuló 5 frtot. Természettani értekezéssel Fekete József I-ső éves papnöv. 5 frtot. A „Remény“ czimü ifjusági hetilapból megjelent 22 szám.

A könyvtár ez évben is több jeles művel szaporodott, s jelenleg áll 1585 kötetből, 1279 darabban. Méltóságos Incze Mihály ur kegyes pártfogó ez évben is adott könyvekre 20 forintot.

Az egylet olvasó termébe következő lapok és folyóiratok jártak: „Egyetértés", „Fővárosi Lapok", „Ellenzék", „Magyar Polgár", „Vasárnapi Ujság", „Bolond Istók", „Borsszem Jankó", „Urambátyám", „Koszoru", „Hazánk", „Századok", „M. Nyelvőr", „Figyelő", „Budapesti Szemle", „Keresztény Magvető." (Szerk. ajándéka.)

Az egylet, mint eddig, ugy ez év martius 15-én is „1848. martius 15-ke" emlékére ünnepélyt rendezett, mely alkalommal alkalmi könyörgést mondott Ürmösi Sándor III ad éves theologus, beszédet Gálffi Lőrincz .VIII. oszt. tan. és szavalt Ádámosi Antal I-ső éves papnövendék. — Az egylet zárünnepélyét junius 20-án tartotta meg nagyszámu közönség előtt, közremüködött az „Apolló" és „Dalkör". Minden papnövendék és felosztályu tanuló köteles tagja lenni az egyletnek.

3-szor. Az alosztályuak olv. egylete 17 rendes gyülést tartott, melyeken Péterffy Lajos tanárjelölt vezetése alatt versenyszavalatokban gyakorolták magukat s az egylet könyvtárából szellemi fejlettségökhez mért könyvek olvasása által igyekeztek a tagok ismereteiket gyarapitani. Könyvtáruk áll 460 drbból. Pénzalapjuk 58 frt. Az egylet védnöke Ulár Pál tanár.

4. A „Kölcsön egylet." Alapitója Lendvay-Latkóczyné jeles müvésznő. Alaptőkéje 200 frt, melyből meghatározott kamatra 2 forint kölcsönt vehetnek ki a felosztályuak. A kamat pályadijak kitüzésére fordittatik. Jelenlegi vagyona 251 frt 75 kr.

5. Az „Apolló kör". Czélja az ifjuság között a zeneismeretek terjesztése. Vagyona 878 frt 75 kr; ezenkivül kezelési alap 3 forint 99 kr.

6. „Dalkör". Tagja minden énekképes felosztályu tanuló. Az ifjusági ünnepélyeken sikeresen működött. Alaptőkéje 85 frt 37 kr. Vezetője Stöger Béla zenetanár. Védnöke Nagy Lajos tanár.

7. A „Remény-alap"-nak van 342 frt 56 kr vagyona. Czélja: a „Remény" heti lapban megjelent jelesebb dolgozatokból uj zsebkönyv kiadása.

8. A „Jóltevők arczképezésére gyűjtött alap"-ban jelenleg van 225 frt 10 kr. Czélja: a jóltevők arczképeinek koronként lefestetése a főtanoda nagytermében leendő elhelyezés végett.

9. A „Kriza János-alap" teszen 203 frt 51 krt. Ez összeg az 1882. évi julius 30-ikán tartott Kriza-ünnepély alkalmával begyült adakozásokból maradt meg. Az egylet később a kamatját szépirodalmi pályamüvek jutalmazására fogja forditani.

Az elősorolt alapok pénzei a kolozsvári takarékpénztárba vannak betéve, s a betéti könyvecskék az igazgató gondozása alatt állanak.

XVI. Adatok az 1885—6-ik tanév történetéhez.

A tanév szept. 1-én kezdődött. Szept. 1. és 2-án a beiratások történtek; 3. 4. és 5-én a felvételi pót- és javitó vizsgálatok tartattak meg. A főtanoda ünnepélyes megnyitása 6-án d. e. 8 órakor volt a tanári kar, több egyh. tanácsos az ifjuság teljes számu jelenlétében. A vallásos isteni tiszteletet Ajtai János III. éves papnöv. végezte. Megnyitó beszédet Kőváry László isk. felügyelő-gondnok mondott. Az igazgató is buzditó beszédet intézett az ifjusághoz. A rendes előadások szept. 7-én kezdődtek meg.

Az igazgatói hivatal két évi tartama lejárván, az 1885. aug. 31-én tartott „Egyh. Főtanács" gyülésén ujból (ezuttal ötödikszer) Kovács János választatott meg igazgatónak.

A tanitó-testületben a következő változások történtek: Ürmösi Gyula okl. tanárjelölt Budapesten nyervén állomást, helyébe az E. K. Tanács Höntz Kálmán egyetemi hallgatót alkalmazta a III. és IV. gymn. osztályba a németnyelv tanitására. A 4-ik él. osztály tanitójává Ürmösi Sándor, III. papnövendék; a 3-ik elemi oszt. tanitójává Benczédi János okl. tanitójelölt; isk. ellenőrnek Ajtai János, III. é. papnövendék és isk. gazdának Csifó Salamon III. é. papnöv. neveztettek ki.

Dr. Bartók István tanár helyett, ki közbejött körülmények miatt decz. 15-ig nem tanithatott, a természetrajzot az I. II. IV. és VI. osztályban Benedek Áron tanár tanitotta.

A tantervben annyi változás történt, hogy a II-ik gymn. osztályból a németnyelv 3 órával kimaradt, a magyar nyelvtani órája pedig egygyel szaporittatott; a III-ik gymn. osztályba felvétetett a mértani rajz heti 2 órával.

A Bulyowszkyné Szilágyi Lilla urasszony 400 frtos alapitványa ez isk. évben életbe lépett, s annak 40 frt kamatja az alapitvány levél értelmében, mint fennebb a „Jutalmak" rovatában látható, a legjobb ballada-szerzőjének ki is adatott.

Főtanodánknak érdekes látogatói voltak a lefolyt évben. Ugyanis 1885. okt. 23—27-ig Richmond Károlina, Bowen Edna urnők s Richmond Knight Chenie, Providence városából (Egyesült Államok) Kolozsvártt időzvén, 25-én meglátogatták az iskola helyiségét, s az isk. kórházat. Az iskola disztermében, midőn az ifjuságnak kedves vendégeinket bemutattam, Ajtai János isk. ellenőr szép angol beszéddel üdvözölte, mire Richmond Knight megható szavakkal válaszolt. A Richmond név örökre fennmarad főtanodánk történelmében alapitványok által. Ittlétöket is emlékezetessé tették ama szép ténynyel, hogy Richmond Károlina és Richmond Knight 50—50 frtot adtak kezemhez elválásunk alkalmával (Budapesten), hogy abból szegénysorsu unitárius tanulókat segélyezzek az év folyama alatt. A mint az ösztöndijak szakaszában látható, a 100 frt. fel is használtatott. Maurice C. S. Esq. (Londonból) angol iró, ki az 1848—49-iki események megirásához gyüjtött adatokat, okt.

23-án szintén meglátogatta főtanodánkat s könyvtárunkat. Továbbá Pusey Bouverie és dr. Collins Henrik, Londonból.

Mltgs. Páll Sándor, kolozsvári tankerületi kir. főigazgató ur 1885. nov. 16. 17. és 18-ik napjain látogatást tett főtanodánkban; az egyes osztályokban az előadásokat az igazgató kiséretében meghallgatta, gyüjteményeket, tantervet, igazgatói naplót, leltárt megtekintett s elismerőleg nyilatkozott ugy a tanulók feleletei valamint az intézetünkről.

Mltgs. dr. Klamarik János, miniszteri osztálytanácsos, 1886. május 12-én, előleges bejelentés után, dr. Brassai Sámuel isk. felügyelő gondnok s az igazgató vezetése alatt szintén meglátogatta főtanodánkat; (mint kijelenté nem hivatalosan) egy pár előadást is meghallgatott; a felszerelést, gyüjteményeket, könyvtárt, isk. kórházat megtekintette. Egyebekben teljes megelégedését nyilvánitotta, csak az isk. épületét találta szűknek s annak nagyobbitását hangsulyozta. Ezt mi is érezzük s az iskola épület kibővitését szivesen eszközölnők, ha anyagi helyzetünk megengedné. Reméljük azonban, hogy a magas kormány épen ez indokból is Egyházi K. tanácsunk folyamodását az államsegély iránt teljesiteni fogja.

A tanuló ifjuság az igazgatóság engedélyével f. évi május 22-én a „Lövölde“ helyiségében májálist rendezett, melynek tiszta jövedelme 260 frt 29 kr. volt. Ez összegből az isk. kórház-alapnak jutott: 170 frt 21 kr.; az ifj. egyleteknek: 42 frt 54 kr.; a „Kismező-játszóhely“ alapnak: 47 frt 54 kr.

Az év elején felvétetett a papnevelő intézetbe, gymnasiumba s s elemi iskolába, összesen: 349 tanuló, növekedés a mult évihez mérve: 37. Uj tanuló jött a gymnasiumba: 64; az elemi iskolába: 35; összesen: 99. Ez isk. évben 38-al több jött, mint a megelőzőben. A 99 uj tanuló közül unitárius: 48; más vallásu: 51.

Ez isk. évben is voltak nőtanitványai főtanodánknak, u. m.: Hutflesz Blanka, ki a IV-ik, (latin nyelvet nem tanult), s Egan Leona a II-ik gymn. osztályból szép eredménnyel tették le a vizsgálatot.

A vasárnapi hitoktatás az alosztályokkal a téli hónapokban ebben az évben is rendesen megtartatott Boros György tanár felügyelete alatt. A tanitást és isteni tiszteletet a papnövendékek végezték. A szertartás végeztével a tanitás birálat alá vétetett s arra megtették észrevételeiket.

Czecz Péter, áldozatkész hitrokonunk a főtanoda ifjuságának egy értékes gyászlobogót ajándékozott. Fogadja e helyen is őszinte köszönetnyilvánitásunkat főtanodánk iránt oly sokszor tanusitott jóindulatáért.

Különböző intézetektől jött 93 drb. „Értesitő“. Egyes könyvárusok több tankönyvet küldöttek meg, melyek a tanári könyvtárba helyeztettek el.

A tanuló ifjuság magaviselete a gymnasiumban dicséretre méltó volt. Sajnos, hogy nem mondhatjuk el ezt a papnevelő intézetről is. Ugyanis az első évesek küzül egy az intézetből kizáratott, egy pedig erkölcsi kötelezvény adására itéltetett. E szigoru eljárásból lát-

ható, hogy a papi pályára készülő ifjaktól különösen megköveteljük, hogy jó magaviseletüek legyenek s valódi papi jellemmel birjanak.

A kőmáli szőlő végén levő „Kismező“ helyiséget az isk. igazgatóság pláníroztatta, keritéssel ellátta, s alkalmas játszóhelylyé átalakitatta. A tavaszon az egyes osztályok az illető tanitók s osztályfőnökök vezetése alatt többször voltak játszani. A „Kismezőre“ forditott összes kiadás volt: 94 frt 59 kr; bevétel: 101 frt 42 kr. Maradt a jövő évre: 6 frt 83 kr.

Az egészségi állapot a kórházi kimutatásnál látható. Az ott megemlitett Ádám Mózes tanulón kivül elhunytak még a szülői háznál: Máté Áron VII. Városfalván; és Székely Árpád VI. tanuló Kolozsvártt aszkorban. Kiss Béla, VII. tanuló pedig, ki már egy évinél több, hogy szintén aszkorban szenvedett, Széplakon. Legyen álmok édes a korán elköltözött kedves ifjaknak. A bánatos szülőket és rokonokat a jó isten kárpótolja az elvesztett öröm helyett más örömmel!

Az év folyamában az isk. igazgatóság tartott 22 ülést, melyeken a folyó ügyek elintézése mellett tanári értekezletek is voltak az öszhangzatos tanitás, az ifjuság előmenetele s fegyelmét illetőleg. Ezenkivül a nevelésügyi bizottság is több ülést tartott, melyeken a vallásközönség összes iskoláira vonatkozó tanügyi kérdések intéztettek el.

A félévi s érettségi vizsgálatokra s papi szigorlatra az E. K. Tanács által kinevezett vizsgáló-bizottság meleg érdeklődéssel kisérte a vizsgálatokat. Különösen annak buzgó elnöke Berde Mózes egyh. tanácsos atyánkfia. Ugy szintén nem mulaszthatom el, hogy meg ne emlitsem főtanodánk érdemes és buzgó felügyelő-gondnokait: dr. Brassai Sámuel, veterán tudósunkat, ki még most is épen oly éber és élénk figyelemmel hallgatta az ifjuság feleleteit a classicus nyelvekből, mint fiatalabb korában; P. Horváth Kálmánt és Kőváry Lászlót, kik nemcsak kiváló szorgalommal és odaadó buzgósággal teljesitik tisztöket, hanem a mint a jutalmak rovatából olvasható, áldozatkészségökkel az ifjuság nemes versenyét is élesztik, fokozzák a magasabbra törekvésben. Felügyelő gondnokaink állásukat igazán nemcsak „Nobile officiumnak“ tekintik, hanem azt valójában be is töltik.

Az isk. év ünnepélyes bezárásakor Kőváry László f.-gondnok intézett beszédet az ifjusághoz az érdemsorozat felolvasása előtt, a jutalmak kiosztása s az évi jelentés megtétele után pedig az igazgató tartott zárbeszédet. A szép ünnepélyen nagy számu közönség volt jelen.

XVII. Figyelmeztetés az 1886—87-ik tanévet illetőleg.

1. Az iskolai év szeptember 1-én kezdődik.

2. A beiratások szeptember 1. és 2-ik napjain eszközölhetők a főtanoda helyiségében, a 29-ik számu igazg. teremben.

3. A tanodába először belépendő felosztályu tanuló: bizonyitványaival, keresztlevelével személyesen; az alosztályu: szülői, gyámja vagy ezek megbizottja kiséretében köteles az igazgatónál jelentkezni s ott születési évét és helyét pontosan bejelenteni.

4. Az elemi vagy gymnasialis osztályba lépendő tanulók szabályszerü bizonyitvány vagy ennek hiányában felvételi vizsgálat alapján vétetnek fel az illető osztályba, még pedig az elemi osztályba lépni akarónak legalább 6, a gymnasialis osztályba pedig 9 évesnek kell lennie.

5. Az elégtelen osztályzatu bizonyitványnyal jelentkezők nem vétetnek fel.

6. Az ágyhely-dijon kivül a többieket az egész isk. évről előre kell befizetni.

7. A kik az iskolában benlakást akarnak nyerni, ebbeli szándékukat szeptember 3-ig az igazgatónál jelentsék be.

8. A felvételi, pót- és javitó vizsgálatok szeptember 3-án és 4-én ejtetnek meg.

9. Az ösztöndijak elnyerése végett a folyamodásokat keresztlevéllel, isk. és szegénységi bizonyitványokkal felszerelve, szept. 15-ig az isk. igazgatósághoz kell beadni.

10. Az 1887-ik évben papi szigorlatot tevőknek a következő tételek tüzettek ki évi dolgozatok alapjául:

a) „Birálata azoknak a bibliai helyeknek, melyekre a szentháromság tanát alapitják“, Enyedi György Ó- és Ujtestamentum helyek magyarázata stb. czimü műve alapján.

b) A protestantismus befolyása a népek és nemzetek politikai tudományos és müvelődése fejlődésére.“

Mindkét dolgozat 1887. január 31-ig a püspökséghez adandó be.

11. Az $188^6/_7$-ik iskolai év kezdetétől a lakszobákban csakis vas-ágyak lesznek berendezve.

Az ágyak használati dija:

a) Egy teljes ágyért két fiókkal = ... 4 frt.
b) Egy oly ágyért, mely alatt karikás ágy is van egy fiókkal = ... 3 frt.
c) Egy karikás ágyért egy fiókkal = ... 1 frt 15 kr.

E szerint faágyat és ládát nem szabad hozni.

KOVÁCS JÁNOS,
igazgató-tanár.

B) TORDAI KÖZÉPTANODA
és elemi iskola.

E középtanodánk, a mint az a mult évekről kiadott Értesitőkben közölve volt, az állam és egyházunk között kötött szerződés alapján, polgári iskolává alakittatott át azon kikötéssel, hogy a klassikus nyelveket az Egyház a gymnasiális tantervnek megfelelő mértékben adathassa elő, ha ez tán a polg. iskolai tanterv rovására történik is.

Részletes jelentést adni ez intézetről felesleges, mert minden évben külön „Értesitő" jelenik meg róla. Ez alkalommal tehát szorosan véve csak azon ügyek előadására szoritkozunk, melyekre Egyházunk fenhatósága a szerződésben biztosittatott.

I. Főfelügyelet.

Az iskola feletti főfelügyeletet gyakorolja az „Egyházi Főtanács", közvetlen pedig a Kolozsvártt székelő „Egyházi Képviselő Tanács."

II. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Szigethi Sándor, polgármester.
Veress Dénes, alispán.

Tagok: Albert János. Májai István. Csegezi Mihály. Varga Dénes, pénztárnok és jegyző. Pálfi Károly, igazgató és előadó.

Végrehajtó közegek.

Pálfi Károly, igazgató.
Raffaj Zsigmond, isk. főnök.

III. A tanitók és az általok kezelt tárgyak megnevezése.

Sorszám	Tanitó neve	Tárgy	Középiskola I.	II.	III.	IV.	V.	Elemi iskola 1.	2.	3.	4.	Heti órák összege	
1	Albert János	Latin	—	—	—	4	4	—	—	—	—	9	
		Erkölcstan	—	—	—	1	1	—	—	—	—		
2	Iszlai Márton	Torna	—	—	—	—	—	1	1	1	1		
		Vall. ének											
		Irás	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
		1—2 el. oszt.	—	—	—	—	—						
		tantárgyai	—	—	—	—	—	15	—	—	—	19	
3	Pálfi Károly		—	—	—	—	—	—	—	—	—		Igazgató, az ig. gyülések előadója
4	Pál Ferencz	Vallás	1	1	—	—	—	—	—	—	—		
		3. el. oszt. minden tantárgyból	—	—	—	—	—	—	17	—	—	19	
5	Raffaj Zsigmond	Vallás	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17	Iskolafőnök
		4-ik oszt. tantárgyai	—	—	—	—	—	—	—	—	16		
6	Varga Dénes	Latin	4	4	4	—	—	—	—	—	—		
		Görög	—	—	—	—	5	—	—	—	—	17	

IV. Tanterv.

A középiskolai tárgyak tanterve ugyanaz, a mi a kolozsvári főtanoda megfelelő osztályaiban; az elemi iskola tanterve szintén megegyezik a kolozsvári elemi iskola tantervével. Ezek részletezése tehát felesleges.

V. Statistikai adatok.

a) A polgári iskolában.

Osztályok	Felvétetett: Rendes t.	Felvétetett: Magán t.	Nemzetiség: Magyar	Nemzetiség: Német	Nemzetiség: Román	Vallás: Róm. kath.	Vallás: G. kath.	Vallás: G. keleti	Vallás: Ev. ref.	Vallás: Luther.	Vallás: Unitárius	Vallás: Mózes v.	Év végéig maradott	Eltávozott	Meghalt	Vizsgázott: Rendes t.	Vizsgázott: Magán t.	Kitünő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fizető	Mentes	Ösztöndijas
V.	11	—	10	—	1	4	1	—	3	—	3	—	11	—	—	11	—	—	6	2	2	1	5	6	—
IV.	17	1	18	—	—	1	—	—	4	1	11	1	17	1	—	16	1	1	4	7	—	5	10	8	—
III.	17	—	16	1	—	2	—	—	7	1	7	—	14	3	—	14	—	—	3	7	1	3	11	6	3
II.	16	—	13	1	2	2	3	—	5	—	6	—	15	1	—	15	—	3	1	7	4	—	8	8	3
I.	34	—	32	—	2	4	1	1	12	—	13	3	33	1	—	33	—	3	1	14	4	11	25	9	1
Összesen:	95	1	89	2	5	13	5	1	31	2	40	4	90	6	—	89	1	7	15	37	11	20	59	37	7

b) Elemi iskola.

Osztályok	Felvétetett	Nemzetiség: Magyar	Nemzetiség: Német	Nemzetiség: Román	Vallás: Unitárius	Vallás: Ev. ref.	Vallás: Luther.	Vallás: Róm. kath.	Vallás: Gör. kath.	Vallás: Gör. keleti	Vallás: Mózes val.	Év végén maradott	Eltávozott	Meghalt	Vizsgázott	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Több ideig beteg volt	Fizető	Mentes	Ösztöndijas
4.	27	20	1	6	8	8	—	4	3	3	1	25	2	—	25	4	7	14	—	1	22	5	2
3.	11	8	—	3	2	1	1	4	3	—	—	9	2	—	9	3	4	2	—	1	9	2	—
2.	12	10	—	2	2	2	1	4	1	1	1	12	—	—	12	5	3	4	—	—	11	1	—
1.	14	13	—	1	3	3	—	5	—	1	2	11	3	—	11	8	2	—	1	—	13	1	1
Összesen:	64	51	1	12	15	14	2	17	7	5	4	57	7	—	57	20	16	20	1	2	55	9	3

VI. Az elemi osztály tanulók névsora.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
I. elemi oszt.			
Amberboly Albert	róm. kath.	1878	Torda
Folyovich János	„ „	1879	„
Gombos László	„ „	1879	„
Jakab Nándor	ev. ref.	1879	„
Radó Mózes	unitárius	1879	Énlaka.
Darkó Gyula	„	1878	Torda.
Demján László	g. keleti	1873	Vajda-Szeg.
Horváthi Zoltán	ev. ref.	1879	Torda.
Salamon Samu	mózes vall.	1879	A. Szt.-Mihály falva
Salamon Géza	„ „	1879	A.-Szt.-Mihály falva
Sándor Géza	róm. kath.	1879	Torda.
Szentkirályi Géza	ev. ref.	1879	„
Lépter Rezső	róm. kath.	1878	„
Gál Zsigmond	unitárius	1878	„
Összesen: 14.			
2. elemi oszt.			
Amberboj Emil	róm. kath.	1876	Torda.
Hoporteán Vaszi	g. keleti	1874	Vajda Szeg.
Márczell Géza	róm. kath.	1877	Torda.
Veress Béla	unitárius	1878	„
Tóth Sándor	„	1874	Szind.
Kleinhempel Farkas	ágost. hitv.	1876	Torda.
Vlásza Mihály	gör. kath.	1877	M.-Czikud.
Csath Béla	róm. kath.	1877	Maros-Ludas.
Végh Kálmán	ev. ref.	1877	Sz.-Somlyó.
Biluska Gerő	róm. kath.	1878	Torda.
Jona Lajos	ev. ref.	1876	M.-Kook.
Vézer Lajos	móz. vall.	1878	Torda.
Összesen: 12.			
3. elemi oszt.			
Amirás Márton	róm. kath.	1877	Torda.
Balla Balázs	ev. ref.	1877	Felvincz.
Folyovits Albert	róm. kath.	1877	Torda.
Osztián Ernő	róm. kath.	1877	„
Vajna Károly	„	1876	„
Fodor Ferencz	unitárius	1874	Várfalva.
Tövisi István	„	1874	A.-Rákos.
Velits György	ágost. hitv.	1878	Torda.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Sándor Gábor	gör. kath.	1874	K.-Peterd.
Zsurzs János	„	1876	Ar.-Lóna.
Szőcs Miklós	„	1875	P.-Csán.
Összesen: 11.			
4. elemi oszt.			
Amirás Aladár	róm. kath.	1875	Torda.
Asztalos Sándor	ev. ref.	1876	Torda.
Boldor Ananiás	gör. kath.	1873	Vajdaszeg.
Csont Jenő	ev. ref.	1875	Torda.
Balog Emil	gör. keleti	1875	Bányabükk.
Bogdi Ferencz	ev. ref.	1875	N.-Csán.
Fekete Gyula	unitárius	1876	Torda.
Frenkel Samu	mózes vall.	1875	Torda.
Kovács Sándor	unitárius	1876	Sinfalva.
Lámpé Gyula	róm. kath.	1876	Kolozsvár.
Májai Zoltán	unitárius	1876	Torda.
Rosu Viktor	gör. kath.	1875	Kizetov.
Szabó Árpád	ev. ref.	1873	Torda.
Kmén Ottó	róm. kath.	1873	Vogelseifen.
Tarsoly Sándor	ev. ref.	1876	Felvincz.
Tóth Gyula	„	1876	Torda.
Pintya Miklós	gör. keleti	1872	A.-Szt. Mihályfalva.
Rusz János	„	1874	Kisbánya.
Pálffi Ferencz	unitárius	1875	Várfalva.
Kriza András	„	1875	Toroczkó.
Végh Sándor	ev. ref.	1875	Szilágy-Somlyó.
Zecha Gyula	„	1877	Torda.
Nyitrai Lajos	„	1879	Gyéres.
Dezsán György	gör. kath.	1875	Torda.
Létai Gábor	unitárius	1876	Ar. Rákos.
Szász Dénes	„	1875	Várfalva.
Szőcs Mózes	„	1871	Szind.
Összesen: 27.			

VII. Iskolai közlemények.

a) Ösztöndíjak.

Az áldott emlékezetü Koncz János alapitványának kamataiból havonként 2—2 frt segélyben részesültek a következő tanulók:

1. Gál Pál III. oszt. tanuló, Kövendről. Ezen ösztöndijt az első félévben Árkosi András IV-ik oszt. t. élvezte, de elégtelen osztályzatot kapván, attól megfosztatott. 2. Fodor Máté III. o. t. Rákosról. 3. Fodor Gyula II. o. t. Bágyonból. 4. Pálfi Márton II. o. t. Várfalváról. 5. Simonfi Márton II. o. t. Bágyonból. 6. Pálfi Lőrincz I. o. t. Várfalváról. 7. Szathmári Pál III. o. t. Kövendről. 8. Pálfi Ferencz 4-ik elemi o. t. Várfalváról. 9. Radó Mózes 1-ső elemi o. t. Tordáról. Ez ösztöndíjt Kovács Miklós V-ik o. t. élvezte, de elégtelen osztályzatot kapván, attól megfosztatott. 10. Kovács Sándor 4 ik elemi o. t. Sinfalváról.

b) Javadalmak.

A legatiók ez intézetnél be lévén szüntetve, csak magántanitványok után részesültek a tanulók ésköztanitók javadalmakban. A tanitványoktól kapott készpénzjövedelem mintegy 1200 frt volt. Öt kosztos tanitvány csak 100 forintjával számitva, 500 frt. A stipendium 200 frt. A szolgák fizetése 100 frt. A köztanitók részére fenhagyott tordai legatió jövedelme mintegy 70 frt. A javadalom öszszege tehát, melyben a köztanitók és tanulók részesültek, mintegy 2070 frtra tehető.

Jótékonyságot gyakoroltak az intézettel szemben mltgs. báró Kemény György főispán ur, a ki két darab arany pályadijt tűzött ki a IV. és V-dik oszt. tanulók magyar nyelvtani dolgozataira. Szigethi Sándor polgármester ur egy szegény tanulónak teljes ellátást adott. A gymnasium igazgatósága és a polg. isk. gondnokság 48 tanulót részesitett tandijmentességben.

c) Könyvtár és egyletek.

Az intézet könyvtárában a mult iskolai év végén 2199 darab mű volt; ez évben vásároltatott 48 drb. Van tehát jelenleg a könyvtárban 2247 drb. mű. A könyvtár gyarapitására külön alap nem lévén, az iskola szűkös jövedelmeiből arra tetemesebb összeget forditani nem lehet. A könyvtár részére a következő szaklapok és folyóiratok jártak: 1. Az Országos középiskolai Tanáregyesület közlönye. 2. Egyetemes Philologiai Közlöny. 3. Prot. Egyh. és isk. lap. 4. Budapesti Szemle. 5. Magyar Tanügy. 6. Ker. Magvető. 7. Az akadémia könyvkiadó vállalatának kiadványaiból a történelmi és szépirodalmi rész. 8. A term. tud. könyvkiadó vállalat kiadványai. 9. Magyar nyelvőr.

Az ifjusági könyvtárról nincs mit jelentenem, mert az az E.K. Tanács rendeletére a nagy könyvtárba helyeztetett el. E könyvtárt az ifjuság most nem használja, mert a polg. iskolai gondnokság az ifjuság részére egy teljesen megfelelő könyvtárt rendezett be, melynek köteles részvényes tagja mindenik tanuló, kétféle könyvtárdij pedig igen terhelő lenne reájok nézve.

A gymnasiális és polg. irányu tanulók együttesen „Önképzőkört“ alkottak Benkő Gyula tanító vezetése alatt. Az Önképzőkör minden szombaton d. u. 5—7 óráig gyülést tartott, melynek tárgyai felolvasások, szavallatok és ezeknek megbirálása voltak.

d) Az iskola összes jövedelme és kiadása.

Az intézet jövedelmét a szindi jószág haszonbére, iskolatartozások és tőkepénzek kamatai teszik. Az 1885-dik évi bevétel volt 1465 frt 3 kr. A kiadás 1451 frt 86 kr. Pénztári maradék tehát 13 frt 17 kr. A tanárok és tanitók fizetését a központár fedezi a Varga Dénes tanár aty. fia fizetésének felén kivül, mely összeg e pénztárból fedeztetik.

VIII. Vegyes közlemények.

1. Az iskola 1885. szeptember 6-án nyittatott meg és 1886. jun. 26. záratott be ünnepélyesen.

Mindkét alkalommal az igazgató mondott alkalmi beszédet.

2. Közvizsgálat kétszer tartatott: a.) Az első félévben 1886. febr. 3—5 napjain. Ez alkalommal a felsőbb osztályokban a tanulók csak a vallásos énekből és a gymnasialis tárgyakból: latin és görög nyelvtanból tettek vizsgát. b.) A második félévben jun. 22—26 napjain. Még pedig 22—25-ig a polg. isk. tantárgyaiból, 24-én a gymnasialis tantárgyakból. Az elemi iskola vizsgája 24—25-én tartatott meg.

A mltsgs. E. K. Tanács az első félévi vizsgához biztosoknak nem nevezett ki senkit; a második félévi vizsgához Székely Miklós elnöklete alatt Rediger Béla és Nagy Olivér egyh. tanácsos atyánkfiait nevezte ki.

3. A zár ünnepélyen a következő jutalmak osztattak ki:

a) A negyedik és ötödik osztályok magyar nyelvtani dolgozataira kitüzött 2 drb. aranyat Trajánovits János és Gspann Károly V-ik oszt. tanulók nyerték el. A IV-ik osztály magyar nyelvtani dolgozatai közül egy sem volt jutalomra méltó.

b) Az áldott emlékezetü Fejér Márton alapitványából a szép és helyes irás jutalmát, 1 drb egy frtos tallért, Csegezi Sándor I. oszt. tanuló nyerte el. A szűkös pénzviszonyok miatt az igazgatóság külön jutalmakat nem adhatott.

4. A zárünnepen kihirdettetett a jövő tanév beiratási ideje és a tandijmennyiség.

5. A tanitótestület havonként értekezletet tartott, melyen mindenik tanitó irásbeli jelentést tett az addig feldolgozott és a jövő gyülésig feldolgozandó tananyagról. Ez intézkedés által a tananyag czélszerü beosztása és a tanitás egyöntetüsége lett elérve.

6. A tanulóifjuság magaviselete jó és egészségi állapota kitünő volt.

7. A tanitói karban semmi változás nem történt.

8. A jövő $188^6/_7$-ik tanévre a beiratások szeptember 1—5. eszközöltetnek. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 6-án lesz.

Torda, 1886. jun. 26-án.

Pálfi Károly,
igazgató.

C) A SZÉKELY-KERESZTURI KÖZÉPTANODA.

I. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Kénosi Jakab Lajos.
" " Tarcsafalvi Pálffy Dénes.
" " Báró Orbán Balázs, országgyülési képviselő.
" " Kozma Ferencz, m. kir. állami férfi-tanitó-képzőintézeti igazgató-tanár, s a M. Tud.- Akadémia levelező tagja.

Előadó: Sándor János, igazgató.
Jegyző: Barabás József.
Tagjai a tanárok s a helybeli néptanitó: Katona Sándor.

II. Tanári és tanitói személyzet s az általuk tanitott tantárgyak megnevezése osztályonként.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezteté s ideje	Tantárgyak, melyeket tanitott	Osztályok, melyekben tanitott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	**László József**, rendes tanár.	1871	Latinnyelv " " "	V. IV. III. II.	4 5 5 5	19	A IV-ik osztály főnöke és a faiskola vezetője.
2	**Sándor János**, rendes tanár.	1872	Mennyiségtan " " " " Szónokl. gy.	V. IV. III. II. I. IV. V.	3 3 3 3 3 1	16	Igazgató és a középtanoda könyvtárnoka
3	**Gombos Sámuel**, rendes tanár.	1872	Magyarnyelv " Németnyelv " "	V. IV. V. IV. III.	3 3 3 4 3	16	Az V. osztály főnöke és a középtanoda pénztárnoka.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket elő-adott	Osztályok, melyek-ben elő-adott	Órák száma heten-ként	Órák száma összesen	Észrevételek
4	**Barabás Lajos,** lelkész és r. tanár.	1875	Vallás " Görögnyelv Magyar történelem	IV. V. III. V. IV.	1 1 5 2	9	A III-ik osztály főnöke és az ekklézsia papja.
5	**Barabás József,** rendes tanár.	1878	Természetrajz " " " Természettan Földrajz "	V. IV. II. I. III. II. I.	3 2 2 2 2 3 3	17	Igazgatósági jegyző. A II-ik osztály főnöke. A terménytár őre és a kölcsönző egylet vezetője.
6	**Osváth Gábor,** köztanitó.	1885	Magyarnyelv " " Földrajz Szépirás " " "	III. II. I. III. III. II. I. elők. oszt.	3 3 4 3 2 2 2 2	21	Az I. osztály főnöke, iskolafőnök és az önképzőkör elnöke.
7	**Péter János,** köztanitó.	1885	Vallás Latinnyelv Vallás Magy. nyelvt. Számtan Földrajz Term.-rajz Vestibulum Torna	I. II. I. elők. oszt. " " " " " az össz. ifj.	1 5 2 5 3 2 2 2 4	26	Az előkészitő osztály főnöke és ifjusági könyvtárnok.
8	**Katona Sándor,**	1863	Vallásos ének " Hangjegyisme Műének	I. II. elők. III. IV. V. I. II. III. IV. V.	2 2 1 1	6	Az ekklézsia kántora és néptanitó.
9	**Felméri Mózes,**	1873	Mértani tajz " " "	IV. III. II. I.	1 2 2 2	7	Állami tanitóképzőintézeti rajz- és irástanár.

Megjegyzés. A tanterv ugyanaz, a mi a kolozsvári főtanodánkban a megfelelő osztályokkan.

III. A tanulók névsora az osztályozás eredménye szerint az $188^{5}/_{6}$-ik iskolai évben.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
V. gymn. osztály.			
Imreh József	unitárius	1868	S.-Kőrispatak.
Szász András	„	1869	Korond.
Demeter Dénes	ev. ref.	1869	Csekefalva.
Márkos Ferencz	unitárius	1868	Medesér.
Steiner Áron	mózes vall.	1871	Ny.-Gálfalva.
Zoltán Albert	unitárius	1869	Héviz.
Demeter Sándor	„	1870	M.-Zsákod.
Kádár János	„	1868	Bözöd.
Fülöp Mózes	„	1869	„
László Domokos	„	1869	Jánosfalva.
Pintea Péter	gör. keleti	1869	Sárpatak.
Gyöngyösi Sándor	unitárius	1869	Ny.-Szt.-László.
Orbók Kálmán	„	1871	Héjasfalva.
Simó Pál	„	1869	Harasztkerék.
Stojkovics Miklós	gör. keleti	1868	Almakerék.
Péterfi Áron	unitárius	1868	N.-Kede.
Összesen: 16.			
IV. gymn. osztály.			
József Lajos	unitárius	1869	M.-Zsákod.
Tana János	„	1870	Bölön.
Vas József	„	1871	Sz.-Keresztur.
Kozma László	„	1871	„
Murvai Dénes	„	1869	Uj-Székel.
Bedő Sándor	„	1871	S.-Kőrispatak.
Boros Károly	„	1869	Szt.-Gericze.
Fábián János	„	1869	B.-Kőrispatak.
Inczefi Albert	„	1870	Derzs.
Összesen: 9.			
III. gymn. osztály.			
Kozma Miklós	unitárius	1869	F.-Várallya.
Máthé István	„	1871	Városfalva.
Deák Ferencz	„	1873	F. Várallya.
Deák Izsák	„	1874	„
Szász Béla	ev. ref.	1870	Sz.-Keresztur.
Rafaj Dániel	unitárius	1871	Bözöd.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Bedő Ferencz	unitárius	1871	S.-Kőrispatak.
Ádám Benedek	„	1872	Bözöd.
Németh Ödön	„	1872	Csekefalva.
Filep Zoltán	„	1871	Ikland.
Ádám Sámuel	„	1872	Bözöd.
Végh Ferencz	„	1872	Tordátfalva.
Varga Béla	„	1870	H.-Szt.-Péter.
Fábián Dénes	„	1871	Korond.
Karda Sándor	„	1870	B-.Kőrispatak.
Nagy András	„	1870	Csekefalva.
Gagyi László	ev. ref.	1873	A.-Boldogfalva.
Dombi Gyula	unitárius	1871	H.-Szt.-Márton.
Összesen: 18.			
II. gymn. osztály.			
Balázs Ferencz	unitárius	1871	Csehédfalva.
Péterfi Albert	„	1873	N.-Ajta.
Sófalvi Gyula	„	1872	Csehédfalva.
Nagy Izidor	ev. ref.	1872	Sz.-Keresztur.
Varga Lajos	„	1872	N.-Ajta.
Vas Miklós	unitárius	1873	H.-Keményfalva.
Lárga Miklós	gör. kel.	1870	Héjasfalva.
Péterfi Gyula	unitárius	1873	H -Almás.
Dimény Mózes	„	1871	Uj-Székel.
Szabó Mózes	„	1870	H.-Almás.
Geréb Ádám	„	1873	A.-Boldogfalva.
Fichtacher János	róm. kath.	1873	Sz.-Keresztur.
Cseh Lajos	unitárius	1873	Szt. Gericze.
Simon Balázs	ev. ref.	1874	Martonos.
Szabó Dénes	unitárius	1872	H.-Almás.
Török Domokos	„	1871	Csekefalva.
Kedei Dénes	„	1871	Rava.
Éltető Lajos	ev. ref.	1874	Sz -Keresztur.
Csiki István	unitárius	1872	Dombó.
Klein Sámuel	móz. vall.	1873	Sz - Keresztur.
Gánea Mihály	gör. kel.	1870	N.-Bun.
László Mózes	unitárius	1870	Bözöd.
Kis László	„	1871	M.-Sáros.
Gidáli Izidor	móz. vall.	1874	Véczke.
Lőrinczi Domokos	unitárius	1872	Szt.-Ábrahám.
Lőrincz Dénes	„	1873	H.-Keményfalva.
Mátéfi Ferencz	„	1873	Szt.-Ábrahám.
Összesen: 27.			

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
I. gymn. osztály.			
Katona Sándor	unitárius	1875	Sz.-Keresztur.
Szentkirályi Zoltán	„	1874	Gagy.
Veres Gábor	„	1874	Sz.-Keresztur.
Blahunka Sándor	róm. kath.	1874	N.-Bánya.
Benkő János	unitárius	1872	K.-Solymos.
Horváth János	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.
Mántó József	„	1875	Kecsed.
Burszán János	unitárius	1872	Fiatfalva.
Kozma Endre	„	1875	Sz.-Keresztur.
Sándor Viktor	ev. ref.	1876	„
Reichert Károly	róm. kath.	1872	Héviz.
Simó János	ev. ref.	1873	Sz. Keresztur.
Kristóf János	„	1873	„
Sándor Aurél	„	1875	„
Csegezi Árpád	unitárius	1874	Héjasfalva.
Jodál Rezső	ev. ref.	1875	M.-Fráta.
Csiki György	unitárius	1873	Ádámos.
Kristóf Ákos	ev. ref.	1872	Sz.-Keresztur.
Murvai Sámuel	unitárius	1874	Uj-Székel.
Geiger János	ágost. hitv.	1874	K.-Kund.
Ádám Aladár	unitárius	1873	Bözöd.
Kovács István	„	1872	Uj-Székel.
Nagy János	„	1875	B.-Szt.-Miklós.
Györfi József	ev. ref.	1874	Sz. Keresztur.
Firtos Lajos	unitárius	1874	A. Benczéd.
Porea Ödön	gör. kath.	1873	
Buzogány János	ev. ref.	1871	Uj-Székel.
*Szentes Dénes	„	1873	Sz.-Udvarhely.
*Katona Béla	unitárius	1872	Rava.
Összesen: 29.			
Előkészitő osztály.			
Pössig Venczel	róm. kath.	1875	Sz.-Keresztur.
Fazakas János	unitárius	1874	Héviz.
Veres Árpád	róm. kath.	1875	Sz.-Keresztur.
Józsa Elek	ev. ref.	1874	Bözöd.
Nagy Béla	„	1876	Sz.-Keresztur.
Katona Endre	unitárius	1876	„
Lőrinczi Mihály	„	1875	Fiatfalva.
Fazakas József	„	1874	„

* A csillaggal jegyzettek évközben kimaradtak.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Székely Ferencz	unitárius	1875	H.-Szt.-Péter.
Barabás József	„	1876	Sz.-Keresztur.
Felméri István	ev. ref.	1875	„
Kis Jenő	unitárius	1875	Uj-Székel.
Kovács Péter	„	1876	„
Kozma Gyula	„	1876	Csehédfalva.
Száva Gyula	ev. ref.	1874	Brassó.
Seiler Péter	ágost. hitv.	1871	Bene.
Gál Dénes	unitárius	1875	Szt.-Gericze.
Összesen: 17.			

IV. ÁLTA-

STATISTIKAI

az 1885—86-ik tanévről a székely-

Tanfolyam	Osztály	Felvétetett év elején	Évközben	A tanév bezártakor volt	Nemzetiség szerint			Vallás szerint							Élet-	
		Rendes	Kilépett	Rendes	Magyar	Oláh	Szász	Unitárius	Ev. ref.	Róm. kath.	Görög kel.	Ág. hitv.	Mózes vall.	Görög kath.	9 éves	10 „
A gymnasiumban	I. gymn. oszt.	29	2	27	27	1	1	14	11	2	—	1	—	1	1	7
	II. gymn. oszt.	27	—	27	25	2	—	19	3	1	2	—	2	—	—	—
	III. gymn. oszt.	18	—	18	18	—	—	16	2	—	—	—	—	—	—	—
	IV. gymn. oszt.	9	—	9	9	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—
	V. gymn. oszt.	16	—	16	14	2	—	12	1	—	2	—	1	—	—	—
	Összesen:	99	2	97	93	5	1	70	17	3	4	1	3	1	1	7
	Előkészitő oszt.	17	—	17	16	—	1	10	4	2	—	1	—	—	5	7
Az egész együtt	A gymnasiumban	99	2	97	93	5	1	70	17	3	4	1	3	1	1	7
	Az előkészitőben	17	—	17	16	—	1	10	4	2	—	1	—	—	5	7
	Összesen:	116	2	114	109	5	2	80	21	5	4	2	3	1	6	14

LÁNOS

KIMUTATÁS

kereszturi unitárius középtanodánál.

kor szerint							Születési helyük szerint											Osztályozás eredménye				Vizsgát tett	Vizsgát nem tett	Előmenetelök szerint	
11 éves	12 „	13 „	14 „	15 „	16 „	17 „	Udvarhelym.	N.-Küküllőm.	K.-Küküllőm.	Háromszékm.	M.-Tordam.	Szathmárm.	Sz.-Dobokam.	Brassómegye	A.-Fehérm.	Vidéki	Helybeli	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Rendes	Rendes	Haladók	Ismétlők
8	6	6	1	—	—	—	21	2	3	—	—	1	1	—	1	19	10	5	2	18	1	26	1	25	2
3	9	6	5	4	—	—	20	1	3	2	1	—	—	—	—	23	4	4	4	18	1	27	—	27	—
1	2	4	6	4	1	—	16	—	—	1	1	—	—	—	—	17	1	4	4	10	—	18	—	18	—
—	—	—	3	2	4	—	6	—	—	2	1	—	—	—	—	7	2	1	2	4	1	8	1	8	1
—	—	—	2	1	8	5	8	3	1	1	3	—	—	—	—	16	—	5	1	10	—	16	—	16	—
12	17	16	17	11	13	5	71	6	7	6	6	1	1	—	1	82	17	19	13	60	3	95	2	94	3
4	—	—	1	—	—	—	14	1	—	—	1	—	—	1	—	11	6	8	5	2	—	15	2	14	3
12	17	16	17	11	13	5	71	6	7	6	6	1	1	—	1	82	17	19	13	60	3	95	2	94	3
4	—	—	1	—	—	—	14	1	—	—	1	—	—	1	—	11	6	8	5	2	—	15	2	14	3
16	17	16	18	11	13	5	85	7	7	6	7	1	1	1	1	93	23	27	18	62	3	110	4	108	6

V. A tanuló ifjuság segélyezése.

a) Raffaj Károly alapitványából év kezdetén és közepén 4—4 frt, összesen 8 frt segélyképpen adatott Benkő János I. osztályu tanulónak.

A téli vizsgálat alkalmával:

b) Mártonffy Gergelyné, Koncz Juliánna alapból: Tana János IV. oszt. és Balázs Ferencz, Sófalvi Gyula II. oszt. tanuló fejenként 20 frt 34 kr.

c) Az Augusztinovics Sámuel alapból: Imreh József, Márkos Ferencz V. oszt., Murvai Dénes IV. oszt., Bedő Ferencz, Rafaj Dániel III. oszt., Péterfi Gyula, Szabó Dénes, Dimén Mózes II. oszt., Katona Sándor, Benkő János, Veres Gábor, Csiki István I. oszt. tanulóknak egyenként 3 frt 50 kr.

A nyári vizsgálat alkalmával:

d) Az Ágoston István-alapból: Imreh József, Szász András, Zoltán Albert, Demeter Sándor V. oszt. tanulóknak fejenként 10 forint. Demeter Dénes, Kádár János V. oszt. tanulóknak fejenként 5 forint. Rafaj Dániel III. oszt. tanulónak 5 frt. Péterfi Albert, Geréb Ádám II. oszt. tanulóknak fejenként 5 frt. Dimén Mózes II. oszt. tanulónak 4 frt. Szentkirályi Zoltán, Burszán János és Veres Gábor I. oszt. tanulóknak fej. 5 frt.

e) Báró Orbán Balázs alapitványából: Fülöp Mózes V. oszt. Fábián János IV. oszt., Szász Béla III. oszt., Fichtacher János II. oszt., Benkő János I. oszt. tanulók fejenként 6 frt.

f) Fejér Márton-alapból a szépirásért Benkő János I. oszt. tanuló 1 frtot.

g) Mártonffy Gergelyné-Koncz Juliánna alapból: József Lajos IV. oszt., Deák Ferencz és Deák Izsák III. oszt. tanulók fejenként 20 frt 34 krt.

h) Botta Györgyné-Koncz Klára-alapból: Márkos Ferencz V. oszt. tanuló 20 frtot jutalomképen.

i) Sándor Jolán-alapból: Vas Miklós II. oszt. tanuló 3 frtot.

k) Pálfi Ferencz tiszti ügyész 1 drb. 5 frtos arany adománya Katona Sándor I. oszt. tanulónak adatott jutalomképen.

l) Bedő Sándorné-Bereczky Mária-alapból két köztanitónak fizetéspótlék czimen 14 frt 64 kr.

m) Méltóságos Szentkirályi Árpád ur a téli vizsga alkalmával azon V. osztályos tanulók részére, kik diktálás után, leghelyesebben irt feladványt mutatnak be, egy tiz frankos aranyat és egy darab forintos tallért tüzött volt ki. Az aranyat elnyerte Imreh József; az egy forintos tallért pedig Demeter Dénes, mint a kiknek munkálataikban legkevesebb hiba találtatott.

n) A Konez János-alapból 10 tanuló kapott havonként 2—2 frtot segélyképen, u. m.: Orbók Kálmán V. oszt., Vas József IV. oszt., Kozma Miklós, Varga Béla, Karda Sándor, Máté István, Fábián Dénes III. oszt., Szabó Mózes, Lőrincz Dénes II. oszt. és Nagy János I. oszt. tanulók.

Jegyzés. Orbók Kálmán a téli vizsgálatok végével elégtelen osztályzatot kapván, helyébe a 2-ik félévre, Kis László II oszt. tanuló vétetett fel.

VI. Könyvtárak, gyüjtemények, egyletek.

a) A nagy könyvtár a mult iskolai év végén állott 11,194 darabból. Szaporodott ez évben 192 darabbal; tehát ma áll: 11,386 drbból. E szaporodás igy történt: Az országos kiállitási bizottság küldött 18 drbot. Értesitő az $1884/_5$ tanévről jött 60 drb. Egyes kiadók küldöttek 13 drbot. Kriza Gyula ajándékozott 1 drbot. Br. Orbán Balázs 14 drbot. A M. T. Akadémia 80 drbot. Kozma Ferencz 1 darabot. A pénztárból pedig vásároltatott 3 drb.

Járatott a könyvtár részére: Philosophiai Szemle. Magyar Nyelvőr. Tanáregylet Közlönye. Philologiai Közlöny. Budapesti Szemle.

Használta a nagy könyvtárt ez évben 17 egyén és használatra kivettek 60 művet 108 drbban.

b) Az ifjusági könyvtár részére bevétel a tagoktól 58 frt 5 kr. Pénztári maradék év végén 37 frt 98 kr.

Könyvvásárlás ez évben nem történt. Ajándékozott Dolinay Gyula 1 drbot és Kozma Ferencz kép. igazg. 1 drbot. Járattak a következő lapok: Vasárnapi Ujság. Politikai Ujdonságok. Hasznos Mulattató. Prot. egyh. és Iskolai Lap. Keresztény Magvető. A Néptanitók Lapja jött ingyen

Az ifjusági könyvtárt használta ez iskolai évben 104 egyén; használatra kivettek 887 művet, 1323 darabban.

c) A kölcsönző-egylet vagyona a mult iskolai év végén volt 330 frt 99 kr; most 361 frt 76 kr.

d) Az önképzőkör Osváth Gábor isk. főnök vezetése alatt működött. Tartott 23 gyülést. Tagja volt 25.

VII. Adatok az 1885—6. tanév történetéhez.

A tanév megnyilt szeptember 4-én reggel 7 órakor. Buzditó beszédet tartott az igazgató.

A tanári karban nem történt változás. A tanitói karból mult isk. év végén isk. főnök Bartók Endre kedei és Székely Zsigmond pipei pappá neveztetvén ki, helyökbe az E. K. T. Osváth Gábor és Péter János theologiai ifjakat nevezte ki 105—1885. sz. a.

Az ifjuságnak tanulásban való igyekezete és magaviselete kellő.

Az intézeti orvos Lengyel József ur kimutatása szerint a növendékeknél 39 betegségi eset volt. A legtöbb váltóláz, hurut. Sem fertőző, sem heveny, sem idült betegség nem volt. Egy szívburoklob kivételével a többiek hamar és könnyen folytak le.

A növendékek által vásárolt gyógyszerek ára 20%-át Jaeger Fr. József gyógyszerész ur a gymn. kórházi tőkéje nevelésére ajándékozta.

Igazgatósági ülés volt 15; tanügyi összejövetel 5.

Br. Orbán Balázs ötszáz forintos alapitványát befizette. Ez a helybeli takarékpénztárban van elhelyezve 6%-ra.

Gál Ábel, volt Szt.-Mihályi unitárius papnak 1856-ban tett ezer frtos alapitványa jelenleg 1903 frt 63 kr o. é. Ez egy tanári szék alapjául van téve.

Hasonló czélra Szt.-Ábrahámi Vas Miklósnénak 1881-ben tett 400 frtos alapitványa jelenleg 642 frt 93 kr. o. é.

A gymnasium kórház alapja, melyhez gróf Haller József 1879-ben 200 frttal; Raffaj Károly 1877-ben 100 frttal, orvos Lengyel József 1884-ben 50 frttal s mások is kisebb adományokkal járultak, most 589 frt 56 kr o. é.

1882-ben, midőn Kriza János volt püspök és iró születési házát emléktáblával látták el s egyesek ugy, mint testületek koszorukat küldöttek oda, tanári testületünk a koszoru helyett 30 frttal egy „Kriza János alapitvány"-t kezdett meg ez intézetnél s azt azóta is gyarapitotta; ez most 59 frt 71 kr o. ért.

Marosi Gergely, volt igazgatótanár siremlékére gyüjtött pénzből, a siremlék költségeitől megmaradott 38 frt 37 kr az ő nevére alapitványképen tőkésittetett, s ez most 51 frt 94 kr o. é.

1885. julius 25 én Városfalvi Bedő Sándor egy ezer frtot hagyományozott végrendeletileg olyformán, hogy az az ő nevén, mint betegápolási alapitvány szerepeljen a székely-keresztúri gymnasiumnál.

A néhai boldogemlékü alapitványozó ugy rendelkezett, hogy ez az összeg, az ő halála után, városfalvi birtokára a székely-keresztúri unitárius gymn. javára bekebeleztessék, és csak nője halála után fizettessék ki. E bekebeleztetéssel ügyvéd Pálfi Ferencz afia lett megbizva.

Oroszhegyi nyugalmazott hadnagy Jánosi József, oroszhegyi birtoka egyharmadrészét az ubvarhelymegyei három gymnasiumnak, u. m.: a sz.-udvarhelyi róm. kath. fő-, az ev. ref. fő- és a sz.-keresztúri unitárius gymnasiumnak hagyta egyenlő arányban. E hagyatékra nézve a kir. közjegyzőnél történt tárgyaláson, gymnasiumunkat ügyvéd Pálfi Ferencz afia képviselte. A hagyaték mekkoraságáról még nem kaptunk hivatalos értesítést.

Járási orvos Lengyel József ur Forgács János elleni 70 kros követclését a gymn. kórház-alapja javára ajándékozta.

E kegyes hagyományokat, adományokat igazgatóságunk hálával, nagy köszönettel fogadta.

F. évi május 15-én Udvarhelymegye főispánja, mltsgs Dániel Gábor ur 25 éves főispánsága emlékére, a megye közönsége jubileumi ünnepelyt rendezvén, ez ünnepély alkalmával tanári testületünk is tisztelgett a mltsgs. főispán urnál.

Kir. tankerületi főigazgató és kir. tanácsos nagyságos Elischer József urhoz ez iskolai évben nem volt szerencsénk.

A Nagyméltóságu vallás- és közoktatási miniszter ur megbizottja által az 1884/5 tanévben meglátogattatván ez intézetet, és annak hivatalos felterjesztéséből ugy értesülvén, hogy a sz.-keresztúri gymn. épülete a benlakás és tanitás kettős czéljára elégtelen és hogy nincsen annyi rendes tanár alkalmazva, a hányat a középiskolai törvény kiván. 15180—1885. sz. a. megintést intézett a fenntartó testülethez, hogy a legrövidebb idő alatt a törvény követelményeinek megfelelően rendezze be ez intézetet, mert különben fenn nem állhat.

E megintést az E. K. T. 59—1886. sz. a. közölte igazgatóságunkkal. A benlakást illetőleg terjedelmes feliratot tettünk. 14 szobát fordithatunk benlakásra s egy-egy benháló tanulónak, mint eddig, ugy ezután is jut 14—15 m³ levegő. A másodmagával való hálás eltiltatott.

S hogy más szükségeken miként lehessen segiteni, arra nézve felterjesztést tett igazgatóságunk az E. K. T.-hoz, hogy vagy a felekezet központárából, vagy pedig az államtól segedelmezést eszközöljenek, mert azon csekély jövedelemből, mely ez intézeté, teljes lehetetlen a törvény követelményeinek eleget tenni. Szegénységünket tovább nem tudjuk rejtegetni, mert az állami felügyelet nem engedi.

A vizsgálatok január és junius végén tartattak a nagy közönség kellő érdeklődése mellett. Az állandó vizsgáló-bizottság mellé az E. K. T. a téli vizsgára a maga részéről kinevezte: Boros György kolozsvári tanárt, Raffaj Károly és Domokos, Török Sámuel, Pálfi

Ferencz egyh. tanácsos urakat; a nyári vizsgára hasonlóan Raffaj Károly és Domokos s Pálfi Ferencz urakat.

A tanév junius 26-án végződött, a mikor is az érdemsor felolvasása, a jutalmak kiosztása után bezáró beszédet tartott az igazgató.

A jövő tanév szeptember 1-én kezdődik. A dijak előre fizetendők.

Sándor János,
igazgató-tanár.

TARTALOM.

A) Kolozsvári főtanoda.

B) Tordai középtanoda és elemi iskola.

C) Székelykereszturi középtanoda.